

Vejledning om behandling af navnesager

Indholdsfortegnelse

1. **Indledning**
 - 1.1. *Regelgrundlaget*
 - 1.2. *Definitioner*
2. **Generelt om sagens behandling**
 - 2.1. *Ansøgning, blanketter og erklæringer*
 - 2.2. *Bilag til ansøgningen*
 - 2.2.1 *Særligt vedrørende udenlandske dokumenter*
 - 2.3. *Kompetence og domicil*
 - 2.3.1. *Saglig kompetence*
 - 2.3.2. *Stedlig kompetence*
 - 2.3.3. *International kompetence og ansøgerens domicilforhold*
 - 2.3.3.1. *Vurdering af domicil*
 - 2.3.3.2. *Domicil ved indgåelse af ægteskab*
 - 2.3.3.3. *Asylansøgere*
 - 2.3.3.4. *Særligt vedrørende børn*
 - 2.3.3.5. *Færøerne og Grønland*
 - 2.3.3.6. *Personer med domicil i udlandet*
3. **Hvad kan tages som efternavn?**
 - 3.1. *Indledning*
 - 3.2. *Et barn skal have et efternavn inden 6 måneder fra fødslen.*
 - 3.3. *Frie efternavne*
 - 3.4. *Tidligere båret efternavn*
 - 3.5. *Efternavn på grund af slægtsmæssig tilknytning*
 - 3.6. *Mellempnavn som efternavn*
 - 3.7. *Stedforælders efternavn*
 - 3.8. *Plejeforælders efternavn*
 - 3.9. *Efternavn med kønsbestemt endelse*
 - 3.10. *Efternavn pga. samtykke fra samtlige bærere af navnet*
 - 3.11. *Ægtefælles eller samlevers efternavn*
 - 3.12. *Patronymnavne*
 - 3.12.1. *Danske patronymnavne (-søn og -datter)*
 - 3.12.2. *Udenlandske patronymnavne (-dottir og -son og Al- og El-)*
 - 3.13. *Slægtnings, ægtefælles eller samlevers fornavn som efternavn*
 - 3.14. *Efternavn ved og efter adoption*
 - 3.14.1. *Ved adoption*
 - 3.14.2. *Efter adoption*
 - 3.14.3. *Efter ophævelse af adoption*
 - 3.15. *Flerleddede efternavne, herunder bindestregsefternavne*
 - 3.15.1. *Erhvervelse af et flerleddet efternavn*
 - 3.15.2. *Opsplitning af et flerleddet efternavn*
 - 3.16. *Nydannet efternavn*
 - 3.17. *Udenlandske navngivninger/navneændringer*
4. **Hvad kan tages som mellempnavn?**
 - 4.1. *Indledning (man skal ikke have mellempnavn + man kan have flere mellempnavne)*
 - 4.1.1. *Adresseringsmellempnavn*
 - 4.2. *Tidligere båret mellempnavn*

- 4.3. *Det, der kan tages som efternavn, kan tages som mellemnavn*
- 4.4. *Mellemnavn på grund af slægtsmæssig tilknytning*
- 4.5. *Et godkendt fornavn som mellemnavn*
- 4.6. *Stedforælders mellemnavn*
- 4.7. *Plejeforælders mellemnavn*
- 4.8. *Ægtefælles eller samlevers mellem- eller efternavn*
- 4.9. *Mellemnavn ved og efter adoption*
- 4.10. *Bortkastelse af mellemnavn*
- 5. Hvad kan tages som fornavn?**
 - 5.1. *Indledning (man skal have fornavn + have flere)*
 - 5.2. *Et barn skal have et fornavn inden 6 måneder fra fødslen*
 - 5.3. *Godkendte fornavne*
 - 5.4. *Nye fornavne (ikke-godkendte fornavne)*
 - 5.4.1. *Fornavne som personregisterføreren kan godkende*
 - 5.4.2. *Fornavne som statsforvaltningen skal godkende*
 - 5.4.3. *Listen over godkendte fornavne*
 - 5.5. *Særligt om transseksuelles fornavne*
 - 5.6. *Bortkastelse af fornavn*
- 6. Navneændring på bryllupsdagen**
- 7. Samtykke, erklæring og høring**
 - 7.1. *Generelt*
 - 7.2. *Børn*
 - 7.2.1. *Samtykke fra forældremyndighedsindehaver*
 - 7.2.2. *Høring af forælder uden del i forældremyndigheden*
 - 7.2.3. *Børn der er fyldt 12 år*
 - 7.2.4. *Børn under 12 år*
 - 7.2.5. *Samtale med barnet og notatpligt*
 - 7.3. *Samtykke fra ægtefælle*
 - 7.4. *Erklæring fra ugifte samlevende*
 - 7.5. *Samtykke fra stedfar og stedmor*
 - 7.6. *Samtykke fra plejefar og plejemor*
 - 7.7. *Samtykke fra samtlige bærere*
- 8. Gebyr**
 - 8.1. *Indledning*
 - 8.2. *Hvilke navneændringer skal der betales gebyr for?*
- 9. Registrering og statistik**
 - 9.1. *Registrering*
 - 9.2. *Statistik*
- 10. Forvaltningsretlige emner, klage, aktindsigt, vejledning, partshøring og notatpligt**
 - 10.1. *Generelt om forvaltnings-, offentligheds- og persondataloven*
 - 10.2. *Aktindsigt*
 - 10.3. *Partshøring*
 - 10.4. *Notatpligt*
 - 10.4.1. *Særligt om notatpligt i sager om børn*
 - 10.5. *Begrundelse*
 - 10.6. *Klage*

1. Indledning

Denne vejledning retter sig til personregisterførerne i Folkekirken, ministerialbogsførerne i Folkekirkens valg- og døvemenigheder og i de anerkendte trossamfund, til personregisterførerne i

kommunerne og statsforvaltningerne og er et praktisk redskab til brug for behandling af navnesager. I afsnit 2, 6, 7 og 8, der beskriver de processuelle regler, nævnes de enkelte myndigheder med fællesbetegnelsen ”myndigheden”, medmindre noget særligt gør sig gældende for den enkelte myndighed.

Baggrunden for udfærdigelse af en vejledning om behandling af navnesager er, at der 1. april 2006 trådte en ny navnelov i kraft. Vejledningen er opdateret i maj 2007 på grund af vedtagelsen af lov nr. 435 af 14. maj 2007 (ændring af navneloven – gebyr) og på grund af uddelegering af fornavnsområdet. Som led i kommunalreformen er de 14 statsamter og Københavns Overpræsidium fra den 1. januar 2007 blevet erstattet af 5 statsforvaltninger, der viderefører statsamternes arbejdsopgaver på blandt andet navneområdet. Fra foråret 2007 skifter Folkekirkens ministerialbogsførere navn til personregisterførere og DNK (Den Elektroniske Kirkebog) skifter navn til Personregistret. I Folkekirkens valg- og døvemenigheder samt i de anerkendte trossamfund bevares betegnelsen ministerialbogsførere.

Navneloven af 24. juni 2005, som ændret ved lov nr. 435 af 14. maj 2007 indebærer en fuldstændig revision af reglerne om personnavne. Reglerne fremstår i dag moderniseret og liberaliseret, ligesom sagsgangen ved de administrative myndigheder er forenklet i forhold til tidligere.

Et grundlæggende princip i denne navnelov er, at en persons navn i første række er et privat anliggende, og kun i anden række er et spørgsmål, som samfundet har interesse i at regulere. Den enkelte bør således som udgangspunkt have ret til selv at bestemme sit navn, medmindre der er stærke grunde til at hindre den pågældende heri.

I vejledningen beskrives de processuelle og materielle regler, som gælder ved behandling af ansøgning om erhvervelse og ændring af navn.

Vejledningen koncentrerer sig om de krav, der følger af navnelovgivningen.

For så vidt angår de processuelle krav gælder også reglerne i forvaltningsloven om den administrative sagsbehandling. Disse regler vil blive omtalt i vejledningen, hvis særlige hensyn gør sig gældende. Vejledningen indeholder dog også en kortfattet generel gennemgang af de overordnede principper i forvaltnings-, offentligheds- og persondataloven. I øvrigt henvises til reglerne i disse love.

Vejledningen har ikke til hensigt at give en udtømmende beskrivelse af de processuelle og materielle krav til myndighedernes behandling af navnesager. Det vil som udgangspunkt bero på en konkret og individuel vurdering, hvilke sagsbehandlingskridt der i den konkrete sag er nødvendige og hensigtsmæssige .

1.1. Regelgrundlaget

Navneloven (lov nr. 524 af 24. juni 2005, som ændret ved lov nr. 435 af 14. maj 2007) indeholder regler om navngivning og ændring af navn.

Bekendtgørelse om navne (bekendtgørelse nr. 438 af 11. maj 2007), indeholder nærmere regler for personregisterførerens og statsforvaltningernes behandling af ansøgninger om navn.

1.2. Definitioner

I dette afsnit defineres nogle almindelig anvendte ord og begreber.

I navneloven skelnes mellem forskellige typer af navne: fornavn, mellemnavn og efternavn, herunder flerleddet efternavn og bindestregsefternavn.

Den almindelige definition af disse er:

Fornavn:

Det eller de første navne i navnerækken, der sædvanligvis er det eller de navne, personen kaldes og kendes under.

Mellemnavn:

Det eller de navne, der står mellem fornavnet (fornavnene) og efternavnet, og som i almindelighed har efternavns karakter.

Efternavn:

Det navn, der står til sidst i navnerækken, og som i almindelighed henviser til personens slægt.

Verificering af navne

Som led i indførelsen af digital personregisterføring i folkekirkens sognemenigheder i perioden 2001-2003, har personregisterførerne systematisk sammenholdt en række af CPR's oplysninger - herunder om navne - med de retsgyldige tilsvarende oplysninger i ministerialbogen. Ved verificeringen har personregisterførerne bl.a. opdelt navne i for-, mellem- og efternavn. Den systematiske dataverificering er gennemført for personer, der er fødselsregistreret tilbage til 1960.

For nærmere vejledning henvises til Personregister-håndbogen.

Avis

Når statsforvaltningen har truffet en afgørelse i en navnesag, giver statsforvaltningen en meddelelse om afgørelsen til den personregisterfører, der indsendte navnesagen til statsforvaltningen. Et avis til personregisterføreren i folkekirkens sognemenigheder sendes via CPR. Herefter kan personregisterføreren efter behov udskrive en ny attest til borgeren, hvis navneoplysningerne er blevet ændret som følge af statsforvaltningens afgørelse.

2. Generelt om sagens behandling

Navnelovgivningen indeholder visse processuelle krav til behandlingen af navnesager, som det er vigtigt, at man er opmærksom på.

Ved behandlingen af en række navnesager skal der eksempelvis tilvejebringes samtykke eller erklæring fra de berørte personer.

For eksempel fremgår det af navnebekendtgørelsens § 8, at ved en ansøgning om navneændring for et barn under 12 år skal myndigheden indhente oplysning om barnets holdning til navneændringen, og myndigheden skal lave en erklæring herom.

Myndighedens sagsbehandling indledes oftest med, at der modtages en ansøgning. Ansøgeren skal i ansøgningen almindeligvis fremkomme med en række oplysninger og vedlægge en række dokumenter, som er relevante for sagen.

Det videre forløb afhænger af, hvilken type navnesag der er tale om.

Ved behandlingen af visse typer af navnesager skal personregisterførerne forelægge sagen for statsforvaltningen ligesom statsforvaltningen i visse sager har pligt til at forelægge sagen for Familiestyrelsen.

Behandlingen af de forskellige typer af navnesager gennemgås i de efterfølgende afsnit.

2.1. Ansøgning, blanketter og erklæringer

Navnebekendtgørelsen

§ 2. Ansøgningen indgives på et ansøgningsskema, der er godkendt af Familiestyrelsen. Ansøgningen vedlægges de erklæringer og dokumenter, der er nævnt i ansøgningsskemaet. Ansøgningsskemaet findes på

www.personregistrering.dk, og ansøgningen kan med digital signatur indsendes via denne.

Ansøgning om navneændring og navngivning skal indgives på en standardblanket, der er godkendt af Familiestyrelsen.

Blanketten findes på www.personregistrering.dk, og fra foråret 2007 er der tale om en komplet digital løsning, hvor ansøgeren kan sende ansøgningen digitalt til personregisterføreren.

Ansøgningen indgives til personregisterføreren i det sogn, hvor ansøgeren har bopæl. Tilhører ansøgeren Folkekirkens valg- og døvemenigheder eller et af de anerkendte trossamfund, indgives ansøgningen til ministerialbogsføreren for den menighed, ansøgeren tilhører. For ansøgere, der er fødselsregistreret i Sønderjylland, gælder dog, at ansøgningen skal indgives til personregisterføreren i den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

For forældre, der ønsker deres barn navngivet ved dåb, jf. navnelovens § 18, gælder dog som hidtil ingen formkrav, d.v.s. at i disse tilfælde skal der ikke udfyldes et ansøgningsskema, men oplysningerne kan gives ved den samtale, som præsten afholder med forældrene eller ved forældrenes henvendelse til personregisterføreren.

For personer, der har midlertidigt ophold i udlandet, skal ansøgningen indgives i det sogn, hvor ansøgeren eller - hvis ansøgeren er et unavngivet barn - hvor ansøgerens forældre sidst har haft bopæl i Danmark.

Med midlertidigt ophold menes et ophold, der ikke af ansøgeren er tænkt som varigt. Som eksempel kan nævnes en udstationering pga. arbejde eller et studieophold, se nærmere under afsnit om international kompetence 2.3.2.

Ansøgningsskemaet ligger på www.personregistrering.dk.

2.2. Bilag til ansøgningen

Ansøgningen skal vedlægges de erklæringer og dokumenter, der er nævnt i ansøgningsskemaet.

Før ansøgningen kan behandles, bør det påses, at ansøgningen indeholder:

- Fødsels- og dåbsattest, fødsels- og navneattest eller personregisterattest. For personer navngivet til personregistret i de sønderjyske landsdele fødsels- og navneattest, udstedt af personregisterføreren. For unavngivne børn fødselsattest. For personer, der er født efter 1960 og verificeret i ministerialbogen, kan attester dog udelades.
- Vielsesattest for gifte ansøgere og partnerskabsattest for ansøgere i registreret partnerskab.
- Navnebevis hvis navneændring tidligere er sket ved navnebevis.
- For udlændinge med domicil (fast bopæl og varig tilknytning) i Danmark opholdstilladelse eller redegørelse for opholdets længde og formål.
- Søges der om en slægtning navn, vedlægges fødsels- og dåbsattest eller fødsels- og navneattest for den pågældende slægtning og de mellemliggende led, medmindre disse er verificeret i ministerialbogen.
- Adoptionsbevillingen for adopterede der ønsker navn efter den biologiske slægt.
- Anden dokumentation og attester som myndigheden anser for nødvendig for behandling af ansøgningen.

Såfremt myndigheden allerede er i besiddelse af de oplysninger, der kræves til brug for behandlingen af ansøgningen, indhentes ikke yderligere.

2.2.1 Særligt vedrørende udenlandske dokumenter

Navnebekendtgørelsen

§ 3. Ansøgeren skal efter anmodning fra den myndighed, der behandler sagen, tilvejebringe oversættelse til dansk af erklæringer, attester, domsudskrifter m.v., der er udfærdiget på andre sprog end dansk, norsk, svensk, finsk, islandsk, engelsk eller tysk. Oversættelsen skal efter anmodning være bekræftet af en offentlig myndighed i det pågældende land eller af en autoriseret translatør eller tolk i Danmark.

Stk. 2. Ansøgeren skal efter anmodning fremlægge udenlandske attester og oversættelser heraf i legaliseret stand.

Udenlandske dokumenter skal så vidt muligt vedlægges i original og være oversat til dansk, medmindre der er tale om dokumenter fra de lande, som er nævnt i bekendtgørelsens § 3.

En egentlig autoriseret oversættelse kan kræves, men ofte vil dette ikke være nødvendigt.

Hvis myndigheden finder det nødvendigt, skal ansøgeren fremlægge legaliserede dokumenter.

Det beror på en konkret vurdering, hvorvidt legalisering bør kræves. I almindelighed kræves en legalisering kun, hvis der er mistanke om, at dokumentet er falsk.

Formålet med en legalisering er at få sikkerhed for dokumentets ægthed og udstederens kompetence.

En legalisering foregår almindeligvis ved en treleddet legaliseringsgang. Denne består af en bekræftelse af udstederens underskrift fra det pågældende lands fagministerium, hvis underskrift igen bekræftes af landets udenrigsministerium, således at den lokale danske repræsentation (ambassade eller generalkonsulat) til sidst kan bekræfte udenrigsministeriets legalisering.

For enkelte lande kan legaliseringsgangen være anderledes. Hvis personregisterføreren er i tvivl om legaliseringsgangen i det pågældende land, kan personregisterføreren rette henvendelse til statsforvaltningen.

Legaliseringen skal ske på det originale dokument, og det er vigtigt, at legaliseringen bekræfter udstederens underskrift og ikke en kopis ægthed. D.v.s. at et stempel med teksten "confirmed true copy of the original document" ikke er en legalisering.

Krav om legalisering gælder ikke for Europa (bortset fra Albanien og visse lande i ex-Jugoslavien), U.S.A. og Canada, Australien og New Zealand.

Navnebekendtgørelsen

§ 19. Personregisterføreren forelægger sagen for statsforvaltningen, hvis der i sagen skal tages stilling til udenlandske dokumenter eller fremmed ret, og personregisterføreren er i tvivl herom.

Stk. 2. Herudover forelægger personregisterføreren sager, som i øvrigt giver anledning til tvivl, for statsforvaltningen.

I sager, hvor personregisterføreren er tvivl om et dokumentets ægthed, kan personregisterføreren forelægge sagen for statsforvaltningen.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at statsforvaltningen ikke herved bliver kompetent til at træffe afgørelse i sagen. Statsforvaltningen afgiver alene en udtalelse i sagen til brug for

personregisterførerens afgørelse, og ansvaret for sagsbehandlingen og afgørelsen er alene hos denne.

For personer, der har fået opholdstilladelse i Danmark som flygtninge, kan der ikke stilles det samme krav til dokumentation af et navn som til andre, idet det for disse personer ofte er umuligt at skaffe dokumenter fra det land, de er flygtet fra. I sådanne sager bør personregisterføreren indhente akterne fra ansøgerens asylsag i Udlændingesservice. Den slægtsmæssige tilknytning til navnet kan muligvis fremgå af Udlændingesservices akter. Forinden akterne i asylsagen indhentes, skal ansøgeren give sit skriftlige samtykke hertil.

2.3. Kompetence og domicil

2.3.1. Saglig kompetence

Navneloven

§ 16. Ansøgning om navngivning og navneændring indgives til personregisterføreren. I de sønderjyske landsdele indgives ansøgningen dog til personregisterføreren i kommunen.

Stk. 2. Personregisterføreren træffer afgørelse i sagen, jf. dog stk. 3 og 4. Skal afgørelse i sagen træffes af statsforvaltningen i medfør af de nævnte bestemmelser, videresender personregisterføreren ansøgningen til statsforvaltningen.

Stk. 3. Statsforvaltningen træffer afgørelse i sager om navneændring eller navngivning i medfør af følgende bestemmelser:

- 1) Efternavne efter § 4, stk. 1, nr. 7, § 6, § 7, stk. 1, nr. 2 og 3, samt ændringer i efternavne efter § 4, stk. 1, nr. 6,
- 2) mellemnavne efter § 11, stk. 1, nr. 2, hvis navnet tages i medfør af en af de i nr. 1 nævnte bestemmelser,
- 3) fornavne efter § 14, stk. 3, og
- 4) navne efter § 24.

Stk. 4. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan efter forhandling med kirkeministeren fastsætte regler om, at afgørelsen i andre tilfælde end dem, der er nævnt i stk. 3, træffes af statsforvaltningen. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan efter forhandling med kirkeministeren endvidere fastsætte regler om, at visse typer af afgørelser, som er omfattet af stk. 3, alligevel kan træffes af personregisterføreren.

Ansøgning om navngivning og navneændring indgives til personregisterføreren.

Personregisterføreren træffer afgørelse i følgende sager:

Efternavne

- der frit kan tages af enhver
- som den pågældende har en slægtsmæssig eller lignende tilknytning til

VEJ nr 9388 af 15/05/2007 (Gældende)

- der stammer fra ens ægtefælle eller samlever
- som er patronymnavne med endelserne –søn eller –datter til en af forældrenes fornavn

Mellemløse

- alle mellemløse, bortset fra de tilfælde hvor der er tale om et navn, som den pågældende kunne tage som efternavn, hvis tilladelse af dette efternavn skulle meddeles af statsforvaltningen

Fornavne

- alle fornavne bortset fra visse typer af nye fornavne
- Endelig kan afgørelse om, hvorvidt et navn kan bortkastes, træffes af personregisterføreren

Statsforvaltningen træffer afgørelse i følgende sager:

Efternavne:

- efter samtykke fra samtlige bærere
- nye efternavne
- patronymefternavne efter udenlandsk navneskik
- ændringer i efternavne med kønsbestemt endelse

Mellemløse:

- Mellemløse på grundlag af et efternavn, hvis tilladelse til dette efternavn skulle meddeles af statsforvaltningen

Fornavne:

- Visse typer af nye fornavne

Modtager personregisterføreren en ansøgning i de ovenfor nævnte tilfælde, videresendes ansøgningen til statsforvaltningen, der behandler sagen.

2.3.2. Stedlig kompetence

Navnebekendtgørelsen

§ 1. Ansøgning om navngivning eller navneændring indgives til personregisterføreren i det sogn, hvor den person, der skal navngives eller ønsker navneændring (ansøgeren), har bopæl. For personer, der er fødselsregistreret i Sønderjylland, indgives ansøgning dog til personregisterføreren i den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

Stk. 2. Har ansøgeren midlertidigt ophold i udlandet, skal ansøgning om navngivning eller navneændring indgives til personregisterføreren i det sogn, hvor ansøgeren sidst har haft bopæl i Danmark. For personer, der er fødselsregistreret i Sønderjylland, indsendes ansøgningen til den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

Stk. 3. Ansøgning om navngivning eller navneændring for medlemmer af et her i landet anerkendt trossamfund, samt for medlemmer af folkekirkens valg- og døve-menigheder, kan indgives til trossamfundets eller menighedens ministerialbogsfører.

Stk. 4. Hvis navngivning skal ske ved dåb, jf. navnelovens § 18, kan ansøgning om navngivning indleveres til personregisterføreren i det sogn, hvor dåben skal finde sted, alternativt til ministerialbogsføreren i den pågældende menighed.

Som det fremgår af bestemmelsen, skal ansøgning om navngivning eller navneændring indgives til personregisterføreren i bopælssognet. For personer, der er fødselsregistreret i Sønderjylland, til personregisterføreren i den kommune, hvor ansøgeren er fødselsregistreret.

Hvis ansøgeren har midlertidigt ophold i udlandet (eksempelvis personer udstationeret i forbindelse med deres arbejde eller personer på studieophold, se nærmere nedenfor under 2.3.3 skal ansøgningen indgives i det sogn (den kommune), hvor ansøgeren sidst havde bopæl.

Ansøgning om navngivning eller navneændring for medlemmer af et her i landet anerkendt trossamfund kan som hidtil indgives til trossamfundets ministerialbogsfører. De anerkendte trossamfund er:

[Den Katolske Kirke i Danmark](#)

Den reformerte menighed i Fredericia

Den franske-reformerte menighed i København

Den tysk-reformerte menighed i København

[Det Mosaiske Trossamfund](#)

[Metodistkirken i Danmark](#)

[Baptistkirken i Danmark](#)

Den ortodokse russiske kirkes menighed i København

Den norske menighed ved Kong Haakon kirken i København

Svenska Gustafs församlingen i København

Den til St. Alban's English Church i København hørende menighed

Trossamfundenes adresser kan ses på Kirkeministeriets hjemmeside: www.km.dk.

For medlemmer af folkekirkens valg- og døvemenigheder kan ansøgningen indgives til menighedens ministerialbogsfører.

2.3.3. International kompetence og ansøgerens domicilforhold

2.3.3.1. Vurderingen af domicil

Som udgangspunkt kan kun personer med fast bopæl (domicil) i Danmark få foretaget en navngivning eller navneændring her i landet.

Ved domicil forstås traditionelt det land, hvori en person har bopæl eller ophold i den hensigt varigt at blive der, eller i det mindste uden hensigt til at opholdet kun skal være midlertidigt.

Ved vurderingen af, om en person, der er flyttet fra Danmark til et andet land, har skiftet domicil, er det en grundlæggende forudsætning, at den pågældende rent faktisk opholder sig i det nye land. Derudover er det en betingelse, at den pågældende har til hensigt at opholde sig varigt i det nye land.

Ved vurderingen af, om denne betingelse er opfyldt, bør der lægges betydelig vægt på de faktiske omstændigheder ved opholdet i udlandet. Det er ikke muligt udtømmende at nævne, hvilke omstændigheder der skal være til stede for at fastslå en persons bopæl (domicil).

Afgørelsen heraf beror på en samlet vurdering af samtlige omstændigheder i den konkrete sag. Det er således ikke nok at fastslå, at det af CPR fremgår, at ansøgeren er fraflyttet Danmark.

Omstændigheder, der kan indgå i vurderingen, er bl.a.:

- hensigten med og baggrunden for opholdet
- den arbejds- og skattemæssige tilknytning til landet
- opholdets varighed

- varigheden af eventuelle arbejds- og opholdstilladelser
- om der ejes fast ejendom i landet

Hvis eksempelvis Jens Jensen oplyser, at han opholder sig i England på grund af sit arbejde i et hollandsk firma, at han betaler skat i England og har en lejlighed der, men et sommerhus i Danmark, som han benytter et par gange om året, og at han i øvrigt ikke ved, om og i givet fald hvornår han vil vende tilbage til Danmark, peger disse omstændigheder i retning af, at han er domicileret i England.

Hvis den samme Jens Jensen oplyser, at han inden for det sidste år har bosat sig i England, og at han regner med at vende tilbage til Danmark inden for det næste år eller to, peger dette i retning af, at han fortsat er domicileret i Danmark, idet opholdet i England er midlertidigt.

Personer, der er udstationeret af den danske stat eller for et dansk firma, må normalt betragtes som fortsat værende domicileret i Danmark, idet de som regel kun har til hensigt at opholde sig i det pågældende land i en kortere årrække, hvorefter de enten forflyttes til et andet land eller vender tilbage til Danmark.

Hvis eksempelvis Jens Jensen og Hanne Hansen har været udstationeret for et dansk firma i Kina de sidste 10 år, vil de uanset opholdets varighed fortsat kunne betragtes som værende domicileret i Danmark.

For personer, der flytter fra udlandet til Danmark, gælder tilsvarende en vurdering af, hvorvidt opholdet i Danmark er af varig karakter, eller om opholdet er midlertidigt. Det er således ikke nok at konstatere, at den pågældende er registeret i CPR med en dansk adresse.

2.3.3.2. Domicil ved indgåelse af ægteskab

Personer, der ikke har domicil i Danmark, men som kommer til Danmark alene med det formål at indgå ægteskab her i landet, kan ikke få foretaget en navneændring.

Personer, der kommer til Danmark for at indgå ægteskab med en person, der har domicil i Danmark, og som har til hensigt at blive i Danmark efter vielsen, har domicil i Danmark, såfremt de har en opholdstilladelse udstedt af Udlændingesservice. Der stilles alene krav om en midlertidig opholdstilladelse, idet en permanent opholdstilladelse først kan opnås efter 7 års ophold i Danmark.

2.3.3.3. Asylansøgere

Personer, der opholder sig i Danmark som asylansøgere, og som endnu ikke har opnået opholdstilladelse, kan som udgangspunkt ikke få navneændring i Danmark. Hvis der søges om navneændring i forbindelse med indgåelse af ægteskab og navngivning af børn, der fødes i Danmark, kan en navneændring dog godt gennemføres.

Asylansøgere, der ønsker navneændring, på baggrund af, at vedkommende er indrejst til Danmark under et andet navn eller fordi vedkommendes navn ved indrejsen er registreret med en forkert stavemåde, må henvises til at rette henvendelse til Udlændingesservice, som må vurdere om navnet kan rettes.

2.3.3.4. Særligt vedrørende børn

For børn, der fødes i udlandet af forældre, der er domicileret i Danmark, men midlertidigt opholder sig i et andet land gælder, at navngivning og navngivning ved dåb kan ske ved personregisterføreren i det sogn, hvor forældrene senest har haft bopæl, eller der hvor dåben skal finde sted.

2.3.3.5. Færøerne og Grønland

Det bemærkes, at navneloven ikke gælder på Færøerne og i Grønland, hvorfor personregisterførerne skal være opmærksomme på at undersøge domicilforholdet, såfremt man modtager en ansøgning om navneændring fra en person med bopæl på Færøerne eller i Grønland. Såfremt det vurderes, at

ansøgeren har domicil på Færøerne eller i Grønland, skal ansøgeren derfor henvises til at søge navneændringen gennemført der.

For personer, der har dansk domicil, og som derfor er omfattet af den danske navnelovgivning, vil ansøgningen om navneændring i anledning af en vielse på Færøerne og i Grønland, skulle indgives til personregisterføreren i deres danske bopælssogn.

2.3.3.6. Personer med domicil i udlandet

Den, der har fast bopæl (domicil) i udlandet, kan kun få foretaget navngivning og navneændring efter de danske regler, hvis den pågældende har dansk statsborgerskab, og navngivning eller navneændring som følge af deres statsborgerskab ikke kan gennemføres i det land, hvor ansøgeren bor.

Eksempel: Peter Hansen, med domicil i England, har fået afvist at få sin ansøgning om navneændring behandlet i England. De engelske myndigheder vil ikke behandle hans ansøgning, idet han er dansk statsborger. Peter Hansen kan nu få foretaget en navneændring i det sogn, hvor han sidst har haft ophold i Danmark.

Ansøgning om navneændring bør i disse tilfælde være vedlagt en erklæring fra den kompetente myndighed i det pågældende land om, at navneændring ikke kan gennemføres på grund af ansøgerens danske statsborgerskab.

Uanset ovenstående retningslinier kan et unavngivet barn af forældre, der alene har midlertidigt ophold i Danmark, og som fødselsregistreres i Danmark, navngives her efter den danske navnelov.

3. Hvad kan tages som efternavn

3.1. Indledning

Alle skal have et efternavn, jf. navnelovens § 1.

Efternavnet er det navn, der står sidst i navnerækken, og som normalt henviser til personens slægt.

Jens Hald Jensens efternavn er altså Jensen.

Man kan kun have ét efternavn, jf. navnelovens § 10. Dette betyder, at et efternavn bortfalder, hvis man tager et nyt efternavn, jf. navnelovens § 10. Vil Susanne Hansen hedde Vildbjerg til efternavn, skal personregisterføreren derfor gøre hende opmærksom på, at hvis hun kan få Vildbjerg som efternavn, så bortfalder Hansen som efternavn.

Der er ikke nogen opsamlingsbestemmelse i navneloven. Dette betyder, at en ansøgning om en navngivning/navneændring, der ikke er omfattet af en af navnelovens konkrete bestemmelser, ikke vil kunne imødekommes på baggrund af særlige omstændigheder eller lignende. Om baggrunden herfor kan henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 2.13. i lovforslaget til navnelov (L 27) fra Folketingsåret 2004-05 (2. samling). Lovforslaget kan findes på Folketingets hjemmeside: www.ft.dk.

Om de såkaldte ”dobbelte efternavne” uden bindestreg fra de spansktalende lande se afsnit 3.15.

3.2. Et barn skal have et efternavn inden 6 måneder efter fødslen

Navneloven

§ 1. De eller den, der har forældremyndigheden over et barn, skal senest 6 måneder efter barnets fødsel vælge et efternavn, som barnet er berettiget til efter §§ 2-4 eller 6-8.

Stk. 2. Sker navngivning ikke inden den i stk. 1 nævnte frist, får barnet

moderens efternavn. Dette gælder dog ikke, hvis moderens efternavn er taget i medfør af § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. I dette tilfælde får barnet afhængigt af sit køn moderens fornavn med tilføjelsen -søn eller -datter, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Den eller de, der har forældremyndigheden over et barn, skal senest 6 måneder efter barnets fødsel vælge et efternavn for barnet, jf. navnelovens § 1, stk. 1.

Hvis et barn ikke inden 5 måneder har fået tildelt et efternavn af forældremyndighedsindehaverne gør personregisterføreren forældremyndighedsindehaverne opmærksomme på, at de efter navnelovens § 1, stk. 1, har pligt til at give barnet et efternavn inden 6 måneder, og at hvis de ikke gør dette, vil personregisterføreren registrere, at barnet får morens efternavn som efternavn.

Har forældremyndighedsindehaverne herefter ikke inden de 6 måneder givet barnet et efternavn, vil personregisterføreren registrere, at barnet får morens efternavn. Hvis moren bærer et patronymnavn (f.eks. Helgesdatter), får barnet dog morens fornavn efterfulgt af endelsen –søn eller –datter alt efter barnets køn, se navnelovens § 1, stk. 2.

Meddelelse herom bør ske skriftligt og med begrundelse. Undtagelsesvist kan meddelelsen til forældrene ske mundtligt, og der skal i sådanne tilfælde gøres skriftligt notat herom.

Om forældremyndighedsindehavernes pligt til at give barnet et fornavn se afsnit 5.2.

3.3. Frie efternavne

Navneloven

§ 2. Efternavne, der her i landet bæres af mere end 2.000 personer, er ikke beskyttede og kan tages af enhver. Et efternavn, der en gang har været uden beskyttelse, kan ikke senere blive beskyttet efter § 3.

Stk. 2. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætter nærmere regler om anvendelsen af stk. 1 og bekendtgør en gang årligt, hvilke navne der ikke er beskyttede efter denne bestemmelse.

Navnebekendtgørelsen

§ 4. Listen over navne, der frit kan tages af enhver, jf. navnelovens § 2, udarbejdes på grundlag af en opgørelse foretaget af Danmarks Statistik på baggrund af Det Centrale Personregister og indeholder navne, der den 1. januar i det pågældende år bæres som efternavn af mere end 2.000 personer.

Stk. 2. Et navn er ikke frigivet, før det er optaget på listen.

Stk. 3. Han- og hunkønsformen af et efternavn, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 6, skal ved opgørelsen af antallet af bærere anses for det samme navn.

Stk. 4. Personer med midlertidigt ophold i udlandet, som ikke er registreret som udrejst i Det Centrale Personregister, regnes med ved opgørelsen af antallet af bærere af et efternavn.

Stk. 5. Et efternavn, der både er et selvstændigt efternavn og tillige udgør det ene led af et flerleddet efternavn, anses ved opgørelsen af antallet af bærere

ikke for at være det samme efternavn som det flerleddede efternavn.

Stk. 6. Hvis to flerleddede efternavne består af de samme navneled i forskellig rækkefølge, anses de ved opgørelsen af antallet af bærere ikke for at være det samme efternavn.

Alle efternavne, der bæres af mere end 2.000 personer her i landet (dog ikke på Færøerne og i Grønland), og som er optaget på Familiestyrelsens liste, er frie efternavne og kan tages af enhver, jf. navnelovens § 2.

Ved ansøgning om et sådant frit efternavn efter navnelovens § 2 kræves der altså ingen slægtsmæssig eller lignende tilknytning til navnet.

Familiestyrelsen får årligt udarbejdet en liste over disse frie efternavne, jf. navnelovens § 2, stk. 2. Listen, der er udarbejdet på grundlag af en opgørelse foretaget af Danmarks Statistik på grundlag af CPR pr. 1. januar i det pågældende år, består af de efternavne, der bæres af mere end 2.000 personer.

Afgørende for, om et efternavn er frit eller beskyttet, er, om det er på listen. Er et efternavn ikke på listen, er det ikke frit, uanset at det ifølge CPR på ansøgningstidspunktet bæres af mere end 2.000 personer.

Personregisterføreren skal ved en ansøgning om antagelse af et frit efternavn altså alene undersøge, om det pågældende navn er på Familiestyrelsens liste over frie efternavne.

Listen findes på Familiestyrelsens hjemmeside: www.familiestyrelsen.dk.

Spørgsmål om udarbejdelse af listen og listens indhold rettes til Familiestyrelsen.

Ved registreringen af ændringen henvises i anmærkningsrubrikken til § 2 og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 1, se afsnit 7.

3.4. Tidligere båret efternavn

Navneloven

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1) Navnet har tidligere været ansøgerens efternavn.

En person kan altid få et efternavn, personen tidligere har båret, uanset om navnet er et beskyttet eller frit efternavn. Dette gælder også for efternavne erhvervet på grundlag af ægteskab og samliv.

Man kan dog alene genantage et tidligere efternavn, hvis det kan antages, at navnet har været båret med rette.

Personregisterføreren skal ved en ansøgning om genantagelse af et efternavn, undersøge, om personen tidligere har båret navnet. Dette gøres f.eks. ved at undersøge personregistret eller fødsels- og dåbsattest eller fødsels- og navneattest, og personregisterføreren bør ved denne undersøgelse være opmærksom på, om navnet kan antages at have været båret med rette.

Udgangspunktet er, at et i personregistret anført navn, har været båret med rette, medmindre sagens oplysninger konkret giver personregisterføreren anledning til at tro andet, f.eks. hvis det af sagen fremgår, at det ønskede navn er blevet ændret ved tvangsrettelse.

Se nærmere om adoptivbørns ret til at bevare eller tage et efternavn efter den oprindelige slægt i afsnit 3.14.

Finder personregisterføreren, at navnet tidligere har været båret med rette, meddeles tilladelse til navneændringen.

Ved registreringen af ændringen henvises i anmærkningsrubrikken til § 4, stk. 1, nr. 1 - også selvom navnet f.eks. har været båret som efternavn af ansøgerens oldemor, da grundlaget er, at navnet tidligere med rette har været båret af ansøgeren. Det vil sige, at hvis der er tale om genantagelse af et tidligere båret efternavn, skal der henvises til § 4, stk. 1, nr. 1, uanset at navnet også ville kunne tages efter en anden bestemmelse.

Ved statistikregistreringen markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

3.5. Efternavn på grund af slægtsmæssig tilknytning (forældre, bedsteforældre, olde- og tipoldeforældre

Navneloven

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

.

2) Navnet bæres eller har været båret som efternavn af en af ansøgerens forældre, bedsteforældre, oldeforældre eller tipoldeforældre.

Stk. 2. Et navn kan dog ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 2-7, hvis det efternavn, der ønskes, er taget i medfør af § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Et navn, der som efternavn bæres eller har været båret af ansøgerens forældre, bedsteforældre, oldeforældre eller tipoldeforældre, kan tages som efternavn, uanset om navnet er beskyttet eller frit.

Dette gælder også for navne, som bæres eller har været båret af de pågældende på grund af ægteskab/samliv, og navne som er erhvervet som nydannede efternavne.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som det pågældende familiemedlem har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få sin mormors efternavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Når en ansøger ønsker et efternavn på grund af slægtsmæssig tilknytning, skal personregisterføreren undersøge, om navnet bæres eller har været båret af slægtsmedlemmet, og om slægtskabet er dokumenteret. Kan slægtskabet ikke dokumenteres ud fra de oplysninger, personregisterføreren allerede har, kan personregisterføreren bede ansøgeren om at fremlægge den nødvendige dokumentation i form af fødsels- og dåbsattester eller fødsels- og navneattest for alle led. Om udenlandske attester se afsnit 2.2.1.

Der kræves ikke samtykke fra de pågældende familiemedlemmer.

For personer født før Dåbsforordningen af 1828 må dokumentation for rette navn ske på en anden måde, f.eks. i form af vielsesattest og dødsattest. Forælderubrikken på attesten for det yngre slægtsled er således ikke tilstrækkelig dokumentation for navnet.

Ved registreringen af navneændringen eller navngivning henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 4, stk. 1, nr. 2, og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

3.6. Mellemløst navn som efternavn

Navneloven

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

3) Navnet er eller har været ansøgerens mellemnavn.

Stk. 3. Et navn kan heller ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 3, hvis ansøgerens mellemnavn er taget i medfør af § 11, stk. 1, nr. 4.

Man kan efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3, tage sit nuværende eller et tidligere båret mellemnavn som efternavn. Dette gælder, uanset om navnet er beskyttet eller frit, og uanset om man har slægtsmæssig tilknytning til navnet som efternavn.

Efter § 4, stk. 3, kan man dog ikke tage sit mellemnavn som efternavn, hvis man har fået mellemnavnet i medfør af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4, hvorefter man kan få et godkendt fornavn som mellemnavn. Hvis Tina Michael Hansen har fået mellemnavnet Michael efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4, kan hun altså ikke få Michael som efternavn.

Når en ansøger ønsker sit mellemnavn som efternavn, skal personregisterføreren for det første undersøge, om ansøgeren med rette bærer eller har båret det pågældende navn som mellemnavn.

Personregisterføreren bør her være opmærksom på, om ansøgeren fejlagtigt er registreret med et mellemnavn, der egentlig er et andet fornavn eller et adresseringsmellemnavn. Et sådant andet fornavn eller adresseringsmellemnavn er ikke et mellemnavn, og kan derfor ikke tages som efternavn efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3.

Man skal være opmærksom på, at der ved verificeringen ikke i alle tilfælde er foretaget en egentlig vurdering af, om et navn er et 2., 3. eller 4. fornavn eller et mellemnavn.

Før 1. januar 1962 var der en uhindret adgang til at erhverve et beskyttet efternavn som mellemnavn ved navngivning eller dåb, uanset om familien havde tilknytning til navnet.

Efter 1. januar 1962 bortfaldt reglen om, at tillægge børn beskyttede efternavne, som familien ikke allerede bar, som mellemnavn ved navngivning eller dåb. Det var dog muligt frem til 1. april 2006 ved navnebevis at få et mellemnavn, som søskende havde erhvervet som mellemnavn ved navngivning eller navnebevis efter de tidligere navnelove.

For personer, der er navngivet efter de tidligere navnelove med et navn, som både er et godkendt fornavn og et beskyttet efternavn, kan det være vanskeligt at afgøre, om det er personens 2., 3. eller 4. fornavn eller et mellemnavn.

F. eks. Peter Christian Bjørn Hansen, født 1943. Bjørn er et godkendt drengefornavn og et beskyttet efternavn. Bjørn kan således enten være 3. fornavn eller et mellemnavn.

Vurderes det, at Bjørn er et mellemnavn, kan navnet antages som efternavn, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3, og navnet kan videregives til børn og ægtefælle/samlere. Er Bjørn derimod blot 3. fornavn, kan navnet ikke blive et efternavn og ikke videregives til andre.

Personregisterføreren skal i sådanne tilfælde foretage en nærmere vurdering af navnets udbredelse i familien, og for at navnet kan anses for at være et mellemnavn, skal følgende to punkter være opfyldt:

- navnet har været anvendt som 2. fornavn/mellemnavn i slægten i flere generationer, d.v.s. mere end én generation, hvoraf mindst én generation skal være født og navngivet før 1. januar 1962, og dermed navngivet efter dagældende regler, og
- der er en formodning for, at navnet har været tænkt anvendt som mellemnavn, idet det bæres af flere søskende, eventuelt også i andre grene af familien.

Eksempel: Peter Bjørn Hansen (født i 1943) har en far, der hedder Søren Bjørn Hansen (født 1926), der også har søskende, der hedder Bjørn. Peter har 3 søskende, der alle har fået navnet Bjørn.

Navnet må anses for at være et mellemnavn i slægten

Personregisterføreren skal endvidere undersøge, om dette mellemnavn har været båret i medfør af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4 efter 1. april 2006.

Personregisterføreren bør her være opmærksom på, at navneændringstilladelser meddelt af statsforvaltningen ikke har bemærkninger i anmærkningsrubrikken, da statsforvaltningen ikke har adgang til personregistret og derfor opdaterer via CPR. Hvis der er tale om et mellemnavn, der samtidig er et godkendt fornavn, f.eks. Bjørn, bør personregisterføreren derfor undersøge, om navnet eventuelt af statsforvaltningen er tilladt som mellemnavn efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3, og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 2, se afsnit 7.

3.7. Stedforældres efternavn

Navneloven

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

4) Navnet bæres som efternavn af ansøgerens mors eller fars nuværende eller tidligere ægtefælle, når den pågældende stedfar eller stedmor samtykker. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.

Navnebekendtgørelsen

§ 10. Navneforandring til sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver sa mtykke fra den pågældende sted- eller plejeforælder, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, og § 11, stk. 1, nr. 5 og 6.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende sted- eller plejeforælder er afgået ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med den afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra den afdødes nærmeste slægt.

Man kan få sin nuværende eller tidligere stedforælders efternavn som efternavn, uanset om navnet er beskyttet eller frit, hvis den pågældende stedforælder samtykker heri.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som den pågældende stedforælder har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få sin stedmors efternavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Ved stedforælder forstås ansøgerens mors eller fars nuværende eller tidligere ægtefælle eller samlever, hvis samlivet opfylder eller har opfyldt betingelserne i navnelovens § 5, stk. 2.

Det er ikke et krav, at ansøgeren skal have en bestemt alder. Både børn og voksne kan få deres nuværende eller tidligere stedforælders efternavn.

Samtykket fra stedforælderen skal som udgangspunkt indhentes skriftligt. Hvis det indhentes mundtligt, bør det ske ved, at stedforælderen personligt møder for personregisterføreren, og personregisterføreren skal i sådanne tilfælde gøre notat herom, gerne i anmærkningsrubrikken.

Er stedforælderen død, kan ansøgeren alene få stedforælders efternavn som efternavn, hvis det må antages at være stemmende med den afdøde stedforælders ønske.

Ansøgeren skal i sådanne sager indhente en skriftlig erklæring fra den afdøde stedforælders nærmeste pårørende, dvs. fra stedforælders børn, forældre, søskende eller fra en ægtefælle eller samlever. Er der ikke sådanne pårørende, bør der fremlægges erklæring fra andre, som efter det oplyste har stået stedforælderen nær.

Er det et barn, der skal have sin stedforælders efternavn som efternavn, skal personregisterføreren være opmærksom på reglerne om samtykke/erklæring fra børn, forældremyndighedsindehaver(e) og høring af en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, se herom afsnit 6.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 4, stk. 1, nr. 4, og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

3.8. Plejeforældres efternavn

Navneloven

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

..

5) Navnet bæres som efternavn af ansøgerens nuværende eller tidligere plejemor eller plejefar, og den pågældende samtykker.

Navnebekendtgørelsen

§ 10. Navneforandring til sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver sa mtykke fra den pågældende sted- eller plejeforælder, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, og § 11, stk. 1, nr. 5 og 6.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende sted- eller plejeforælder er afgået ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med den afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra den afdødes nærmeste slægt.

Man kan tage sin plejeforælders efternavn som efternavn, uanset om det er beskyttet eller frit, hvis plejeforælderen samtykker heri.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som den pågældende plejeforælder har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få sin plejemors efternavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Ved en plejeforælder forstås en person, der efter kommunens afgørelse har haft ansøgeren i pleje. Kan der ikke fremlægges plejetilladelse fra kommunen, skal ansøgeren inden sit fyldte 18. år have haft fælles bopæl med den pågældende plejeforælder i mindst 3 år, før der kan antages at være tale om et plejeforhold. Den fælles bopæl kan dokumenteres ved udskrift fra CPR.

Det er ikke et krav, at ansøgeren skal have en bestemt alder på ansøgningstidspunktet. Både børn og voksne kan få deres nuværende eller tidligere plejeforælders efternavn.

Samtykket fra plejeforælderen skal som udgangspunkt indhentes skriftligt. Hvis det indhentes mundtligt, bør det ske ved plejeforælders personlige fremmøde for personregisterføreren, og personregisterføreren skal i sådanne tilfælde gøre notat herom, gerne i anmærkningsrubrikken.

Er plejeforælderen død, kan ansøgeren alene få plejeforælders efternavn som efternavn, hvis det må antages at være stemmende med den afdøde plejeforælders ønske. Om fremgangsmåden i sådanne sager se ovenfor afsnit 3.7 om stedforældre.

Er det et barn, der skal have sin plejeforælders efternavn som efternavn, skal personregisterføreren være opmærksom på reglerne om samtykke/erklæring fra børn, forældremyndighedsindehaver(e) og høring af en forælder/forældre, der ikke har del i forældremyndigheden, se herom afsnit 6.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 4, stk. 1, nr. 5, og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

3.9. Efternavn med kønsbestemt endelse (eks. –ski/-ska)

Navneloven

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

..

6) Navnet er et efternavn, som ansøgeren har ret til efter de øvrige bestemmelser i dette kapitel, med ændring af en kønsbestemt endelse af dette efternavn, hvis navnet har tradition i en kultur, som tillader dette.

Efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 6 kan man få kønsbøjet et efternavn, man i øvrigt har ret til at tage efter navnelovens kapitel 1, uanset om navnet er beskyttet eller frit.

Det er statsforvaltningen, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal videresende sagen dertil.

Det er en betingelse, at navnet har tradition i en kultur, der tillader sådanne kønsbøjninger. Navneskikken kendes bl.a. i Polen (kvinder har endelsen –a og mænd endelsen –i), Grækenland (–ou, –u eller –i for kvinder og –is for mænd) og Tjekkiet (–ova for kvinder og –il for mænd).

En liste over en række kulturer, der anvender denne særlige navnetradition og navneskikkens konkrete udformning i den pågældende kultur, er udarbejdet af Familiestyrelsen og findes på styrelsens hjemmeside: www.familiestyrelsen.dk.

Hvis en ansøger henviser til en kultur, som ikke er anført på listen, og statsforvaltningen er i tvivl om denne kulturs navneskik eller om det ønskede navns oprindelse, retter statsforvaltningen henvendelse til Familiestyrelsen for at få undersøgt/bekræftet navnets oprindelse og navneskikkens indhold i den pågældende kultur.

Bestemmelsen omfatter ikke patronymnavne taget i medfør af navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 og 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Man kan altså ikke få kønsbøjet Jakobssøn erhvervet i medfør af navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Det ansøgte navn skal være kønskorrekt i forhold til den, der skal bære navnet. Undtagelse herfra kan gøres for transseksuelle, se navnebekendtgørelsens § 13 og afsnit 5.5. om kravene hertil.

Hvis ansøgningen imødekommes, indfører statsforvaltningen ændringen i CPR med advis til personregisterføreren/personregisterføreren.

3.10. Efternavn på grund af samtykke fra samtlige bærere af navnet

Navneloven

§ 4. Et navn kan tages som efternavn, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

7) Ansøgeren har kendskab til og har indhentet samtykke fra alle, der her i landet bærer navnet som efternavn .

Navnebekendtgørelsen

§ 11. Ved ansøgning om navneændring efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 7, skal ansøgeren fremlægge skriftligt samtykke fra samtlige bærere af navnet her i landet på en blanket, der er godkendt af Familiestyrelsen .

§ 12. Bestemmelserne i forvaltningsloven og offentlighedsloven om aktindsigt finder ikke anvendelse på oplysninger, der er indhentet fra Det Centrale Personregister som led i behandlingen af sager efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 7, og som vedrører andre end ansøgeren.

Efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 7, kan man få et beskyttet navn, hvis alle, der bærer navnet, samtykker heri.

Det er statsforvaltningen, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal videresende sagen dertil.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne erhvervet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 4, stk. 2. Man kan altså ikke ved at fremlægge samtykke fra alle, der hedder Jensdatter, få dette navn som efternavn efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 7.

Det er ansøgeren selv, der skal have kendskab til og fremlægge samtykke fra samtlige bærere af navnet i Danmark.

Samtykket skal gives fra hver enkelt på en af Familiestyrelsen godkendt blanket, som kan findes på www.personregistrering.dk.

Bæres navnet af børn, der er fyldt 12 år, skal der indhentes selvstændigt skriftligt samtykke fra disse.

Findes navnet både i hun- og hankønsform, skal der indhentes samtykke fra alle bærere af navnet i både han- og hunkønnsformen. Dette gælder også for navne, der findes med å og med aa, idet dette anses for at være det samme bogstav.

Et bindestregsefternavn, f.eks. ”Hald-Jensen”, anses i forhold til navneloven som ét efternavn og som et andet efternavn end ”Hald” og ”Jensen”. En person, der ønsker navnet ”Hald-Jensen” som efternavn, skal derfor kun indhente samtykke fra personer, der hedder ”Hald-Jensen” og ikke fra personer, der hedder ”Hald” eller ”Jensen”. Ønsker en person at hedde ”Hald” til efternavn, skal der alene indhentes samtykke fra personer, der hedder ”Hald” til efternavn og ikke fra personer, der hedder ”Hald-Jensen”.

Statsforvaltningen skal ved søgning i CPR sikre, at der foreligger skriftligt samtykke fra samtlige bærere.

For at undgå, at det er statsforvaltningen, der udfører eller skaber grundlag for det opsøgende arbejde, er det i navnebekendtgørelsens § 12 fastsat, at bestemmelserne om aktindsigt i forvaltningsloven og offentlighedsloven ikke finder anvendelse på oplysninger, der er indhentet fra CPR som led i behandlingen af disse sager. Når statsforvaltningen således har søgt på navnet i CPR,

er statsforvaltningen altså ikke forpligtet til at gennemgå samtlige bærere og udleverer navne og adresser på de, der ikke har beskyttet navn og adresse, til ansøgeren.

Hvis ansøgningen imødekommes, indfører statsforvaltningen ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

3.11. Ægtefælles eller samlevers efternavn

Navneloven

§ 5. Ønsker ægtefæller samme efternavn, kan den ene ægtefælle med den anden ægtefælles samtykke tage dennes efternavn, medmindre navnet er taget i medfør af § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Stk. 2. Det samme gælder personer, der ikke er gift, men som erklærer, at de lever i et ægteskabslignende forhold, og som enten har levet sammen i mindst 2 år eller har fælles børn under 18 år, der har eller skal have navnet som efternavn.

Man kan tage sin ægtefælles eller samlevers efternavn, uanset om navnet er beskyttet eller frit, hvis den pågældende ægtefælle/samlever samtykker heri.

Bestemmelsen omfatter også registrerede partnere.

Man kan efter denne bestemmelse tage sin ægtefælles eller samlevers efternavn, uanset at ægtefællen/samleveren, der giver navnet videre, har erhvervet navnet ved et tidligere ægteskab eller samliv.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne erhvervet i medfør af navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2 (se afsnit 3.12.), jf. navnelovens § 5, stk. 1 in fine. Jens Gunnarsøn, der har erhvervet navnet Gunnarsøn efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1, og er gift med Susanne Hansen, kan altså ikke videregive Gunnarsøn til Susanne efter navnelovens § 5.

Det er et krav, at ægtefællerne/det samlevende par ved navneændringen får fælles efternavn. Hvis Susanne Hansen, der er gift med Jens Hald, således ønsker Hald som efternavn, kan Jens ikke samtidig skifte efternavn til f.eks. Hansen. Ægtefællerne vil dog efterfølgende kunne ændre deres mellem- og/eller efternavn efter navnelovens bestemmelser.

For ægtefæller gælder, at der skal fremlægges vielsesattest samt skriftligt samtykke fra den ægtefælle, der videregiver navnet. Samtykke gives ved, at ægtefællen, der videregiver sit navn, underskriver navneansøgningen. I helt særlige situationer kan samtykket afgives mundtligt ved ægtefællens personlige fremmøde for personregisterføreren, og personregisterføreren skal i sådanne sager gøre notat herom.

For samlevende gælder, at de enten skal have boet sammen i mindst 2 år eller skal have fælles børn under 18 år, som har eller skal have det pågældende navn som efternavn, jf. § 5, stk. 2.

De samlevende skal erklære, at de lever i et ægteskabslignende forhold. Dette krav er indført for at undgå, at studiekammerater og lign., der bor sammen, tager hinandens efternavne. Erklæringen skal gives på en af Familiestyrelsen godkendt blanket, der findes på www.personregistrering.dk.

Som udgangspunkt lægges erklæringen til grund, og kun såfremt der er tvivl om erklæringens rigtighed, bør personregisterføreren ved opslag i CPR kontrollere, at ansøgerne rent faktisk har været tilmeldt den samme adresse i mindst 2 år.

Som dokumentation for fællesbørn fremlægges fødsels- og døbsattest eller fødsels- og navneattest for barnet, medmindre dette kan konstateres ved et opslag i personregistret.

Endelig skal der fremlægges samtykke fra den, der videregiver navnet. Dette gøres ved, at den pågældende samlever underskriver navneansøgningen. Om undtagelse herfra se ovenfor om ægtefæller.

Bestemmelsen om ugifte samlevende (navnelovens § 5, stk. 2) gælder også for faste samlevende af samme køn, der opfylder betingelserne nævnt ovenfor.

Navneændringen registreres med henvisning til navnelovens § 5, stk. 1, for så vidt angår gifte og navnelovens § 5, stk. 2, for så vidt angår ugifte samlevende.

I statistikfeltet markeres afgørelseskode 6, hvis den ægtefælle eller samlever, der videregiver navnet, har erhvervet navnet ved et tidligere ægteskab eller samliv (altså det som man efter den tidligere navnelov kaldte et "giftenavn").

Er der tale om erhvervelse af ægtefællens eller samleverens efternavn, som ikke er erhvervet ved et tidligere ægteskab eller samliv, markeres afgørelseskode 5 for gifte par og afgørelseskode 4 for ugifte samlevende, se afsnit 7.

3.12. Patronymnavne

Navneloven

§ 7. Som efternavn kan endvidere tages

- 1) en af forældrenes fornavn med tilføjelsen -søn eller -datter,
 - 2) en af forældrenes fornavn med en anden tilføjelse, der viser slægtskabet, hvis navnet har tradition i en kultur, som tillader dette, eller
 - 3) en af forældrenes, bedsteforældrenes eller ægtefællens fornavn, hvis navnet har tradition i en kultur, som ikke skelner mellem for- og efternavn. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.
- Stk. 2.* Et efternavn efter stk. 1, nr. 1 og 2, må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet.
- Stk. 3.* Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte nærmere regler om de i stk. 1 nævnte forhold. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan endvidere fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsen i stk. 2.

3.12.1. Danske patronymnavne (-søn og -datter)

Efter § 7, stk. 1, nr. 1, kan man tage en af sine forældres fornavne med tilføjelsen –søn eller -datter.

Patronymnavnet skal være kønskorrekt i forhold til den, der skal bære navnet, jf. navnelovens § 7, stk. 2. Ønskes der et patronymnavn for en pige/kvinde, skal tilføjelsen (endelsen på navnet) derfor være –datter, og for en dreng/mand skal endelsen være –søn. Der kan for transseksuelle gøres undtagelse fra dette krav, se afsnit 5.5. om proceduren i disse sager.

Det er også muligt efter denne bestemmelse at få endelsen –ssøn eller –sdatter, medmindre det pågældende fornavn ender på bogstaverne s, x eller z.

Som eksempler på navne, der kan tages, kan nævnes Pedersøn, Pederssøn, Anderssøn og Fatimasdatter. Som eksempler på navne, der ikke kan tages, kan nævnes Andersssøn og Dorissdatter.

Der henvises til anmærkningsrubrikken til navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1. I statistikfeltet markeres afgørelseskode 7, se afsnit 7.

3.12.2. Udenlandske patronymnavne (f.eks. islandske: -dottir og -son og muslimske: Al og El)

Efter bestemmelsen i § 7, stk. 1, nr. 2, kan man tage en af sine forældres fornavne med en anden tilføjelse end -søn og -datter, der viser slægtskabet, hvis det pågældende fornavn har tradition i en kultur, som tillader dette.

Det er statsforvaltningen, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal sende sagen til statsforvaltningen.

Det er efter denne bestemmelse muligt at tilføje både forstavelser og endelser.

Efter denne bestemmelse kan man f.eks. følge islandsk navnetradition og tage en af sine forældres fornavne med tilføjelsen -son eller -dóttir, hvis fornavnet har tradition i Island, f.eks. vil man kunne få navnet Bjørksdóttir, hvis ens mor hedder Bjørk.

Man kan også følge muslimsk navneskik og tage en af sine forældres fornavne med tilføjelsen (forstavelsen) El- eller Al- (kan også være uden bindestreg), hvis fornavnet har tradition i et muslimsk land, f.eks. vil man kunne få navnet Al-Muhammed, hvis ens far hedder Muhammed.

Det er ikke afgørende, om den forælder, hvis fornavn man ønsker i patronymnavnet, selv stammer fra den pågældende kultur. Afgørende er kun, om det fornavn, forælderen bærer, har tradition i den pågældende kultur, hvorfra en navneskik som omfattet af § 7, stk. 1, nr. 2, ønskes anvendt.

Ved anvendelsen af bestemmelsen skal statsforvaltningen tage hensyn til grammatikken fra det land, hvorfra en navneskik ønskes anvendt. Ved dannelsen af et islandsk patronymnavn skal der således tages højde for islandsk ejefald. Dette betyder f.eks., at en person, der har en far, der hedder Hjörtur, skal have patronymet Hjartardóttir eller Hjartarson. Det vil af ansøgningen fremgå, hvilken stavemåde ansøgeren ønsker, og hvis statsforvaltningen er i tvivl om korrektheden heraf, kan statsforvaltningen enten anmode ansøgeren om at fremlægge dokumentation herfor, f.eks. i form af en erklæring fra den islandske ambassade i Danmark eller selv rette henvendelse til den islandske ambassade.

Et navn givet efter § 7, stk. 1, nr. 2, skal være kønskorrekt i forhold til den, der skal bære navnet, jf. navnelovens § 7, stk. 2. Der kan for transseksuelle gøres undtagelse fra dette krav, se afsnit 5.5. om proceduren i disse sager.

Er statsforvaltningen i tvivl, om et fornavn har tradition i en kultur, hvis navneskik ønskes anvendt, om selve navneskikkens indhold eller om kønsbetegnelsen i den pågældende navneskik, bør statsforvaltningen rette henvendelse til Familiestyrelsen eller den danske repræsentation i det pågældende land.

Hvis ansøgningen imødekommes, indfører statsforvaltningen ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

3.13. En slægtnings, ægtefælles eller samlevers fornavn som efternavn (ikke patronymnavne)

Navneloven

§ 7. Som efternavn kan endvidere tages

3) en af forældrenes, bedsteforældrenes eller ægtefællens fornavn, hvis navnet har tradition i en kultur, som ikke skelner mellem for- og efternavn. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.

VEJ nr 9388 af 15/05/2007 (Gældende)

Efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 3, kan man tage en forælders, bedsteforælders, ægtefælles eller samlevers fornavn som efternavn, hvis det pågældende navn har tradition i en kultur, der ikke skelner mellem for- og efternavn.

Det er statsforvaltningen, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal videresende sagen til statsforvaltningen.

Efter denne bestemmelse kan man følge den navneskik, hvorefter der ikke skelnes mellem for- og efternavn. Dette er bl.a. tilfældet for visse lande i fjernøsten (f.eks. Sri Lanka), visse muslimske lande (f.eks. Iran og Irak) og visse ikke-muslimske afrikanske lande (f.eks. Congo). I disse lande får børn ofte et eget fornavn efterfulgt af farens og farfarens fornavne, og i nogle lande får kvinden ved ægteskab mandens fornavn som efternavn. Bestemmelsen er dog udformet kønsneutral, så det vil derfor være muligt for navne med tradition i den nævnte navneskik at erhverve fornavn efter både mandlige og kvindelige familiemedlemmer.

Bestemmelsen gælder som anført ovenfor også for samlevende, som opfylder betingelserne i navnelovens § 5, stk. 2.

Det er ikke afgørende, om den person, hvis fornavn ønskes som efternavn, selv stammer fra den pågældende kultur. Afgørende er kun, om det fornavn, der ønskes båret som efternavn, har tradition i den pågældende kultur, hvorfra en navneskik som omfattet af § 7, stk. 1, nr. 3, ønskes anvendt.

På Familiestyrelsens hjemmeside: www.familiestyrelsen.dk findes en oversigt over en række navne, som har tradition i en kultur, som ikke skelner mellem for- og efternavn. Statsforvaltningen bør derfor i disse sager undersøge, om det pågældende navn er på denne liste.

Er navnet ikke på listen, og er statsforvaltningen i tvivl om, hvorvidt et fornavn har tradition i en kultur, hvis navneskik ønskes anvendt eller om selve navneskikkens indhold, bør statsforvaltningen rette henvendelse herom til Familiestyrelsen.

Hvis ansøgningen imødekommes, indfører statsforvaltningen ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

3.14. Efternavn ved/efter en adoption og efter en ophævelse af en adoption

Navneloven

§ 9. Ved adoption erhverver adoptivbarnet adoptantens eller adoptanternes efternavn efter reglerne i § 1. Det kan dog i adoptionsbevillingen bestemmes, at barnet skal beholde sit hidtidige efternavn.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 gælder også, hvis barnet er adopteret ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes i henhold til adoptionslovens § 28, stk. 2.

Stk. 3. Et adoptivbarn har ret til at tage et efternavn såvel efter adoptantens eller adoptanternes slægt som efter sin oprindelige slægt i medfør af bestemmelserne i dette kapitel.

Stk. 4. Ved ophævelse af et adoptivforhold bevarer barnet retten til et efternavn, der er erhvervet på grundlag af adoption.

3.14.1. Ved adoption

Statsforvaltningen udfærdiger adoptionsbevilling:

Hvis ikke andet er anført i adoptionsansøgningen, erhverver adoptivbarnet ved adoptionen adoptanten eller adoptanternes (adoptivmorens) efternavn.

Det er statsforvaltningen, der i forbindelse med behandlingen af adoptionssagen registrerer eller tager stilling til adoptantens/adoptanternes ønske om barnets navn.

Adoptivbarnet kan også beholde sit oprindelige efternavn, jf. navnelovens § 9, stk. 1, 2. pkt., tage det oprindelige efternavn som mellemnavn, jf. § 11, stk. 1, nr. 2, eller bære det oprindelige efternavn og adoptanten/adoptanternes efternavn forbundet med bindestreg, jf. § 8, stk. 1.

Samtidig med en adoption registrerer statsforvaltningen barnets navn i CPR med advis til personregisterføreren.

Umiddelbar anerkendelse af udenlandske adoptioner:

Hvis adoptionen er gennemført ved en udenlandsk adoptionsafgørelse, der umiddelbart kan anerkendes her i landet, udfærdiger statsforvaltningen ikke en dansk adoptionsbevilling. Statsforvaltningen bekræfter skriftligt over for forældrene, at den udenlandske adoptionsafgørelse anerkendes her i landet, og statsforvaltningen skal tage stilling til barnets navn. Barnet betragtes som adopteret ved hjemlandets afgørelse.

Statsforvaltningen indberetter adoptionen til CPR med advis til personregisterføreren. Statsforvaltningen sørger for statistikregistrering.

Ønskes barnet tillagt et andet navn end det, der fremgår af den udenlandske afgørelse, må dette ske efter navnelovens regler ved ansøgning til personregisterføreren.

Det er vigtigt, at personregisterføreren i disse tilfælde sikrer sig, at forældrene har modtaget et anerkendelsesbrev fra statsforvaltningen, eller at statsforvaltningen har adviseret personregisterføreren, inden navneændringen foretages.

På Familiestyrelsens hjemmeside findes en liste over, hvilke landes adoptionsafgørelser, der anerkendes umiddelbart i Danmark. Se [www.familiestyrelsen.dk/adoption/lovgivning/vejledninger/vejledning om behandling af adoptionssager i statsforvaltningerne](http://www.familiestyrelsen.dk/adoption/lovgivning/vejledninger/vejledning_om_behandling_af_adoptionssager_i_statsforvaltningerne), afsnit 11.

3.14.2. Efter adoption

Efter navnelovens § 9, stk. 3, kan en person, der er adopteret, altid tage navn efter både den oprindelige slægt og adoptanten/adoptanternes slægt. Dette gælder både ved adoptioner af danske og udenlandske børn.

Ønsker adoptivbarnet efter adoptionen at tage navn efter adoptanten/adoptanternes slægt, sker dette efter de almindelige regler. Personregisterføreren skal i disse sager anvende navnelovens almindelige regler, f.eks. § 4 om efternavne og § 11 om mellemnavne og henvise hertil ved registreringen i personregistret.

Ønsker adoptivbarnet efter adoptionen at tage navn efter den oprindelige slægt, skal personregisterføreren først undersøge, om der er fremlagt dokumentation for adoptionen (adoptionsbevilling eller meddelelse om anerkendelse af en udenlandsk adoption) og dokumentation for den oprindelige slægt. Herefter kan adoptivbarnet efter navnelovens § 9, stk. 3, få et navn, som adoptivbarnet ville kunne få, hvis det ikke var bortadopteret, dvs. hvis navnet ville kunne tillades efter navnelovens andre bestemmelser. Ønsker et adoptivbarn således at få sin oprindelige mormors efternavn, vil navneændringen kunne imødekommes efter navnelovens § 9, stk. 3, jf. § 4, stk. 1, nr. 2.

Personregisterføreren registrerer i et sådant tilfælde navneændringen i personregistret med henvisning til § 9, stk. 3, jf. § 4, stk. 1, nr. 2, og markerer afgørelseskode 10, se afsnit 7.

3.14.3. Efter ophævelse af adoptionen

Efter § 9, stk. 4, bevarer adoptivbarnet ved en ophævelse af adoptionen retten til et efternavn, der er erhvervet på grundlag af adoptionen.

Dette følger også af bestemmelsen i navnelovens § 4, stk. 1, nr. 1, og efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 1, gælder det samme for eventuelle mellemnavne erhvervet på grundlag af adoptionen.

Afgørende er derfor kun, om adoptivbarnet bærer eller har båret det pågældende mellem- eller efternavn.

Adoptivbarnet vil derimod ikke efter en ophævelse af adoptionen kunne få navne efter adoptantens/adoptanternes slægt, som adoptivbarnet ikke bærer eller har båret.

3.15. Flerleddet efternavn (f.eks. bindestregsefternavn)

Navneloven

§ 8. To navne, der hver for sig kan tages som efternavn, kan sammen tages som efternavn, hvis navnene forbindes med bindestreg.

Stk. 2. Et efternavn, der består af flere navne forbundet med bindestreg, anses i forhold til lovens øvrige bestemmelser som ét efternavn.

Stk. 3. Den, der bærer et efternavn bestående af flere navne forbundet med bindestreg, kan bortkaste et af de pågældende navne.

Stk. 4. Den, der bærer et efternavn bestående af flere navne, der ikke er forbundet med bindestreg, kan bortkaste et af de pågældende navne. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler, der gør undtagelse fra bestemmelsen i 1. pkt.

Navnebekendtgørelsen

§ 15. Ved opsplitting af et flerleddet efternavn efter navnelovens § 8, stk. 4, må den del af efternavnet, der ønskes bevaret, ikke udelukkende være et uselvstændigt led, herunder et forholdsord eller lignende.

Baggrunden for, at der benyttes betegnelsen flerleddet efternavn, er, at denne betegnelse både dækker bindestregsefternavne (f.eks. Hald-Jensen) og de såkaldte dobbelte efternavne uden bindestreg, som f.eks. "Castillo Morales".

Personer med baggrund i et spansktalende land vil ofte bære et såkaldt "dobbelt efternavn" uden bindestreg, f.eks. Ana Maria Castillo Morales. For sådanne dobbelte efternavne gælder, at de samlet er at anse for ét efternavn. Et barn af en person med et dobbelt efternavn kan altså også tildeles dette dobbelte efternavn, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 2. Om opsplitting af sådanne dobbelte efternavne, se afsnit 3.15.2.

Også et bindestregsefternavn er at anse for ét samlet efternavn.

Flerleddede efternavne, hvori der indgår et forholdsord, som f.eks. de Jensen, Von-Hansen og Al Muhammed, opfattes ikke som et efternavn bestående af to selvstændige led, idet forholdsord ikke kan udgøre et "navn" og derfor ikke i henhold til navneloven betragtes som et selvstændigt led, se nærmere nedenfor.

3.15.1. Erhvervelse af et flerleddet efternavn

Indledningsvist bemærkes, at man selvfølgelig kan tage et flerleddet efternavn efter navnelovens §§ 1, 2, 4, 5, 9 og 11, hvis betingelserne herfor er opfyldt, og det pågældende navn bæres af en af de i disse bestemmelser nævnte personer.

Herudover kan man efter navnelovens § 8, stk. 1, som bindestregsefternavn tage to navne, som man hver for sig kan tage som efternavn.

Personregisterføreren skal altså ved en ansøgning om erhvervelse af et bindestregsefternavn undersøge, om den, der skal bære navnet, efter navnelovens øvrige bestemmelser ville kunne tage navnene som efternavn hver for sig. Man vil f.eks. kunne tage sin oldemors efternavn og sin tipoldefars efternavn forbundet med bindestreg.

Vil erhvervelse af det ene eller begge efternavne hver for sig kræve statsforvaltningens tilladelse, skal personregisterføreren sende sagen til statsforvaltningen.

Man kan efter § 8, stk. 1, kun erhverve to navne forbundet med bindestreg. Man kan altså ikke få mere end to led i et bindestregsefternavn. Man kan f.eks. ikke få Hald-Jensen-Hansen som efternavn.

Man kan heller ikke efter § 8, stk. 1, erhverve et dobbelt efternavn uden bindestreg som f.eks. Castillo Morales, medmindre man har en tilknytning til det dobbelte efternavn efter navnelovens §§ 1, 2, 4, 5, 9 eller 11.

Kan ansøgningen imødekommes, registrerer personregisterføreren ændringen i personregistret og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 8, stk. 1, jf. den eller de bestemmelser med henvisning til hvilke, ansøgeren ville kunne få efternavnene hver for sig.

I statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

3.15.2. Opsplitning af et flerleddet efternavn

Opsplitning af bindestregsefternavn:

Efter navnelovens § 8, stk. 3, kan en person, der bærer et bindestregsefternavn, opsplitte dette og bære det ene navn som efternavn, uanset vedkommende ikke i øvrigt har en sådan tilknytning til navnet, at det ville kunne tages som efternavn.

Afgørende er altså kun, at personen bærer navnet som en del af et bindestregsefternavn.

En person, der hedder Hald-Jensen, kan altså efter § 8, stk. 3, få navnet Hald som efternavn.

Den anden del af bindestregsefternavnet kan personen bortkaste eller bære som mellemnavn, jf. navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2.

Bestemmelsen finder også anvendelse på de meget få bindestregsefternavne, der har mere end 2 led. Med "navn" menes et selvstændigt navneled. Forholdsord som f.eks. "de", "von", "al" m.v. er ikke et navn. Ønsker en person med efternavnet de-Jensen at opsplitte sit navn, kan personen derfor alene bevare Jensen som efternavn. Personen kan ikke bevare "de" som selvstændigt mellem- eller efternavn eller kombinere det med et andet navn.

Personregisterføreren registrerer navneændringen i personregistret og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 8, stk. 3. I statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

Opsplitning af et dobbelt efternavn uden bindestreg:

Personer, der bærer et dobbelt efternavn uden bindestreg, som f.eks. Castillo Morales, kan opsplitte dette efter navnelovens § 8, stk. 4, og bære det ene af navneleddene som efternavn, uanset

vedkommende ikke i øvrigt har en sådan tilknytning til navnet, at det ville kunne tages som efternavn.

Afgørende er altså kun, om personen bærer navnet som en del af det dobbelte efternavn.

En person, der hedder Castillo Morales som dobbelt efternavn kan altså efter § 8, stk. 4, 1. pkt., få Castillo som efternavn alene.

Den anden del af det dobbelte efternavn kan personen bortkaste eller bære som mellemnavn, jf. navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2.

Efter navnebekendtgørelsens § 15 må den del af det dobbelte efternavn, der ønskes bevaret, ikke være et uselvstændigt led, herunder et forholdsord som f.eks. ”de”, ”von”, ”Al” eller lignende. Ønsker en person med efternavnet Al Muhammed således at opsplitte efternavnet, kan personen alene bevare Muhammed som efternavn. Personen kan ikke få ”Al” som hverken mellem- eller efternavn eller i kombination med et andet navn.

Personregisterføreren registrerer navneændringen og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 8, stk. 4. I statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

3.16. Nydannet efternavn

Navneloven

§ 6. Navne, der ikke bæres som efternavn her i landet, kan tages som efternavn, medmindre navnet

- 1) let kan forveksles med et beskyttet efternavn, jf. § 3,
- 2) indgår i eller let kan forveksles med navnet på et selskab, en forening, et varemærke eller lignende, som er anmeldt efter stk. 2,
- 3) er et almindeligt kendt kunstnernavn, som er anmeldt efter stk. 2, eller let kan forveksles hermed,
- 4) er navnet på en almindeligt kendt udenlandsk eller historisk person eller let kan forveksles hermed,
- 5) er et egentligt fornavn,
- 6) er uegnet til at blive anvendt som efternavn her i landet eller
- 7) er upassende eller kan vække anstød.

Stk. 2. Den, der er berettiget til et af de i stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte navne, kan anmelde dette til ministeren for familie- og forbrugeranliggender. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender offentliggør en liste over navne, der anmeldes efter 1. pkt.

Navnebekendtgørelsen

§ 20. Statsforvaltningen forelægger for Familiestyrelsen sager om godkendelse af nye efternavne og mellemnavne, jf. navnelovens § 6, og § 11,

stk. 1, nr. 2, jf. § 6, samt sager om undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. § 13.

Efter navnelovens § 6 kan man tage et navn som efternavn, hvis navnet ikke bæres som efternavn her i landet og ikke falder ind under navnelovens § 6, stk. 1, nr. 1 – 7.

Det er statsforvaltningen, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal sende sagen dertil.

Statsforvaltningen skal indledningsvis undersøge, om det ansøgte navn aktuelt allerede bæres her i landet (ej Færøerne og Grønland) eller af personer med domicil i Danmark.

Det, at der findes potentielle bærere til navnet, gør ikke, at navnet aktuelt bæres her i landet, og dette blokerer altså ikke for, at navnet kan erhverves efter navnelovens § 6. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvor det af CPR fremgår, at der er en afdød, der bar det ansøgte navn, og denne afdøde har efterkommere, der ville kunne erhverve navnet, men ikke aktuelt bærer det.

Hvis et kønsbøjet efternavn, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 6, bæres her i landet af én person i f.eks. hunkønsformen, er dette til hinder for, at andre tager navnet i hankønsformen, da der er tale om det samme navn.

Bogstavet å og aa anses for at være det samme bogstav. Beskyttede efternavne med aa er derfor til hinder for, at andre tager navnet med å, og beskyttede efternavne med å er til hinder for, at andre tager navnet med aa.

Bæres det ansøgte navn her i landet, kan statsforvaltningen på denne baggrund afslå ansøgningen.

Bæres det ansøgte navn ikke her i landet, skal statsforvaltningen efter navnebekendtgørelsens § 20 forelægge sagen for Familiestyrelsen, som herefter giver meddelelse til statsforvaltningen om, hvorvidt ansøgningen kan imødekommes eller ej.

Imødekommes ansøgningen, indfører statsforvaltningen ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

3.17. Navneændringer i overensstemmelse med udenlandske navngivninger og navneændringer for herboende udenlandske statsborgere

Navneloven

§ 24. En udenlandsk statsborger kan efter ansøgning få navneændring i overensstemmelse med en navngivning eller navneændring foretaget i henhold til lovgivningen i statsborgerskabslandet, medmindre andet er bestemt i medfør af § 25, stk. 2 eller 3. Et navn kan dog ikke tages i medfør af 1. pkt., hvis det er upassende eller kan vække anstød, eller hvis det er uegnet til at blive anvendt som navn her i landet.

Stk. 2. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for navneændringer efter stk. 1.

Efter denne bestemmelse kan en navngivning eller navneændring foretaget i udlandet for en udenlandsk statsborger ligeledes gennemføres som en navneændring efter dansk ret.

Det er statsforvaltningen, der behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal sende sagen dertil.

Bestemmelsen er en modifikation til domicilprincippet, hvorefter personer, der har domicil i Danmark, alene kan blive navngivet og få foretaget navneændringer efter den danske navnelov.

Bestemmelsen finder også anvendelse på danske statsborgere, der tillige er statsborgere i et andet land.

Både navngivninger/navneændringer for så vidt angår fornavne, mellemnavne og efternavne kan gennemføres efter dansk ret.

Det er en betingelse, at navngivningen/navneændringen er foretaget i statsborgerskabslandet. Er der f.eks. en herboende italiensk statsborger, skal navngivningen/navneændringen for at kunne gennemføres efter dansk ret altså være sket i Italien og ikke i andre lande.

Det er endvidere en betingelse, at ansøgeren i henhold til statsborgerskabets lovgivning har taget det pågældende navn. Det er altså ikke tilstrækkeligt, at ansøgeren anfører, at han eller hun i det pågældende land blot vil være berettiget til at tage det ønskede navn.

Ansøgeren skal derfor fremlægge dokumentation for den navngivning/navneændring, der ønskes gennemført. Dokumentation kan ske i form af et navnebevis, en fødselsattest, en udskrift fra landets officielle personregister eller lignende. Hvis statsforvaltningen er i tvivl om dokumentationens ægthed, kan statsforvaltningen kræve attesten, udskriften m.v. legaliseret, se afsnit 2.2.1.

Er statsforvaltningen i tvivl om, hvorvidt den fremlagte dokumentation er udtryk for, at ansøgeren har skiftet navn, må statsforvaltningen kontakte Familiestyrelsen.

Hvis statsforvaltningen finder, at den udenlandske navngivning/navneændring kan gennemføres efter dansk ret, indføres denne i CPR med advis til personregisterføreren.

4. Hvad kan tages som mellemnavn?

4.1. Indledning

Et mellemnavn står hverken forrest eller bagerst i navnerækken og er som hovedregel et navn med efternavns karakter.

Der kræves ikke et mellemnavn.

Man kan have flere mellemnavne, og et mellemnavn bortfalder derfor ikke automatisk, hvis man tager et nyt mellemnavn.

Et mellemnavn bortfalder dog, hvis man tager navnet som efternavn, jf. navnelovens § 11, stk. 4, 2. pkt.

Ønsker Jens Hald Jensen at få ”Hald” som efternavn, bortfalder ”Hald” som mellemnavn.

Dette udelukker dog ikke, at Jens Hald på et senere tidspunkt kan genantage Hald som tidligere båret mellemnavn, således at han kommer til at hedde Jens Hald Hald.

Reglerne om mellemnavne findes i navnelovens Kapitel 2.

4.1.1. Adresseringsmellemnavn

Efter den tidligere navnelovgivning var det kun muligt ved ægteskab at få sin ægtefælles efternavn som efternavn. Da mange ægtepar ønskede at kunne kombinere deres navne på anden måde, blev der efter reglerne i CPR-lovgivningen fastsat mulighed for at bruge en række navne som et såkaldt adresseringsmellemnavn.

Ved et adresseringsmellemnavn forstås et navn, der i CPR er registreret umiddelbart foran personens efternavn i adresseringsnavnet, og som kan benyttes af offentlige myndigheder og private. Da adresseringsmellemnavnet ikke er erhvervet i medfør af navneloven, har personen, der anvender navnet, ikke opnået ret til navnet som et egentligt navn, og navnet kan derfor f.eks. ikke gives videre af personen til andre.

Som adresseringsmellempnavn kunne efter nærmere betingelser erhverves ægtefællens efternavn, ægtefællens mellempnavn, ansøgerens eget efternavn eller et tidligere ført giftenavn.

Med ikrafttrædelse af den gældende navnelov pr. 1. april 2006 blev reglerne om adresseringsmellempnavne ophævet, idet mulighederne for erhvervelse af mellempnavne er liberaliseret med loven. Man kan f.eks. tage sin ægtefælles/samlevers mellem- eller efternavn som mellempnavn, jf. navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2 og 7.

Efter overgangsbestemmelsen i navnelovens § 30, stk. 3, kan eksisterende adresseringsmellempnavne forblive registreret som sådan i CPR, indtil den registrerede ændrer mellem- eller efternavn eller anmoder om, at det slettes. Herved sikres, at den registrerede kan bevare et adresseringsmellempnavn, som den pågældende ikke kan få efter navnelovens regler om mellempnavne.

4.2. Tidligere båret mellempnavn

Navneloven

§ 11. Som mellempnavn kan tages:

1) Et navn, der tidligere har været ansøgerens mellempnavn.

En person kan altid få et mellempnavn, som den pågældende tidligere har båret, uanset om navnet er et beskyttet efternavn.

Dette gælder også for mellempnavne, der tidligere er erhvervet med samtykke. Der stilles ikke krav om fornyet samtykke.

Bestemmelsen giver ikke mulighed for som mellempnavn at tage et adresseringsmellempnavn, som ansøgeren har benyttet i henhold til de tidligere regler i CPR-lovgivningen herom. Om adresseringsmellempnavne se ovenfor afsnit 4.1.

Man kan alene genantage et tidligere mellempnavn, hvis det kan antages, at navnet har været båret som mellempnavn med rette.

Personregisterføreren skal ved en ansøgning om genantagelse af et mellempnavn undersøge, om personen tidligere har båret navnet. Dette gøres f.eks. ved at undersøge personregistret, eller se fødsels- og dåbsattest, fødsels- og navneattest eller lignende. Personregisterføreren bør ved denne undersøgelse være opmærksom på, om navnet kan antages at have været båret med rette.

Udgangspunktet er, at et i personregistret anført mellempnavn, har været båret med rette, medmindre sagens oplysninger konkret giver personregisterføreren anledning til at tro andet, f.eks. hvis det af sagen fremgår, at det ønskede navn er blevet ændret ved tvangsrettelse.

Personregisterføreren bør endvidere være opmærksom på, om et mellempnavn virkelig er et mellempnavn eller rettere er et fornavn, jf. afsnit 3.6. Mange personer bærer flere fornavne og bærer som andet eller tredje fornavn et navn, som også bæres som andet eller tredje fornavn af andre i slægten. En del af disse personer tror fejlagtigt, at det pågældende navn er et mellempnavn, måske fordi det bæres af flere i slægten, men ofte vil der alene være tale om et fornavn, som derfor ikke kan erhverves som mellempnavn efter § 11, stk. 1, nr. 1.

Personregisterføreren bør i sådanne tilfælde spørge ansøgeren om, hvordan navnet er erhvervet. Såfremt der efter en nærmere undersøgelse stadig er tvivl om, hvorvidt navnet er et fornavn, kan personregisterføreren rette henvendelse til statsforvaltningen for så vidt angår det navneretlige. Såfremt det vurderes, at der bør ske en rettelse af registreringen i personregistret, kan denne dog ikke gennemføres, forinden spørgsmålet har været forelagt for Kirkeministeriet.

Et sådant fornavn vil dog kunne erhverves som mellempnavn efter § 11, stk. 1, nr. 4, se afsnit 4.5.

Personregisterføreren registrerer navneændringen og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 1. I statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

4.3. Det, der kan tages som efternavn, kan tages som mellemnavn

Navneloven

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

.

2) Et navn, som den pågældende kan tage som efternavn.

Af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, fremgår, at det, der kan tages som efternavn, også kan tages som mellemnavn, se afsnit 3.

Det betyder f.eks., at en person, der som efternavn efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1, kan tage et dansk patronymnavn, f.eks. Petersdatter, kan vælge at få dette navn som mellemnavn, eller at en person, der efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 2, kan få sin bedsteforælders efternavn som efternavn, kan vælge at få bedsteforælders efternavn som mellemnavn, se afsnit 3.12.1.

Kan man erhverve et navn som efternavn efter navnelovens kapitel 1, se afsnit 3, kan man altså vælge at bære navnet som mellemnavn.

Kompetencen mellem personregisterføreren og statsforvaltningen følger kompetencen for efternavnssagerne, jf. § 16, stk. 3, nr. 2. Det vil sige, at ønsker ansøgeren et navn som mellemnavn, som - hvis det skulle gives som efternavn - skulle behandles af statsforvaltningen, skal statsforvaltningen også behandle ansøgningen om at erhverve navnet som mellemnavn.

Vil en person således have et udenlandsk patronymnavn som mellemnavn, f.eks. et islandsk patronymnavn såsom Hjartadóttir eller et muslimsk patronymnavn såsom Al Muhammed, skal personregisterføreren videresende sagen til statsforvaltningen, idet behandlingen af sager om disse navne hører under statsforvaltningens kompetence, jf. navnelovens § 16, stk. 3, nr. 1.

Personregisterføreren registrerer navneændringen i personregistret og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2. I statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

Hvis sagen hører under statsforvaltningens kompetence, og statsforvaltningen imødekommer ansøgningen, registrerer statsforvaltningen navneændringen i CPR med avis til personregisterføreren.

4.4. Mellemnavn på grund af slægtsmæssig tilknytning

Navneloven

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

..

3) Et navn, der bæres eller har været båret som mellemnavn af ansøgerens forældre, bedsteforældre, oldeforældre eller tipoldeforældre.

..

Stk. 2. Et mellemnavn kan ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 7, hvis det navn, der ønskes, er et patronymnavn, jf. § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Et mellemnavn kan

heller ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 3 og 5-7, hvis det navn, der ønskes, er et mellemnavn taget på grundlag af et patronymnavn, jf. § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Et mellemnavn kan endvidere ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 1, 3 og 5-7, hvis det navn, der ønskes, er et mellemnavn taget i medfør af stk. 1, nr. 4.

Efter denne bestemmelse kan en person som udgangspunkt som mellemnavn få et navn, der bæres eller har været båret som mellemnavn af vedkommendes forældre, bedsteforældre, oldeforældre eller tipoldeforældre, uanset om navnet er beskyttet som efternavn.

Hvis personen ønsker en af de nævnte slægtsmedlemmers efternavn som mellemnavn, kan dette gives efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, se ovenfor afsnit 4.3.

Bestemmelsen gælder også for navne, som bæres eller har været båret af familiemedlemmer på grund af ægteskab/samliv, og navne, som er erhvervet som nydannede mellemnavne.

Der kræves ikke samtykke fra de pågældende familiemedlemmer.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, det pågældende familiemedlem har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Det vil sige, at Susanne Jensen ikke kan få sin farfars mellemnavn, Jakobssøn, hvis dette er givet som patronymnavn efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 7, stk. 1, nr. 1. Dette betyder modsætningsvist, at et patronymnavn givet efter et andet lands navnelovgivning godt vil kunne gives videre.

Bestemmelsen gælder heller ikke for mellemnavne bestående af et godkendt fornavn, som det pågældende familiemedlem har taget efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4. Det vil sige, at Susanne Jensen ikke kan få sin farmors mellemnavn Steen, hvis farmoren har fået dette efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4. Dette skyldes, at der ved navnelovens § 4, stk. 3, er lukket for, at sådanne mellemnavne erhvervet efter § 11, stk. 1, nr. 4, kan tages som efternavne. Ansøgeren kan dog selv efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4, tage et sådant godkendt fornavn som mellemnavn, se afsnit 4.5.

Når en ansøger ønsker et mellemnavn på grund af slægtsmæssig tilknytning, skal personregisterføreren undersøge, om navnet bæres eller har været båret af slægtsmedlemmet som mellemnavn, og om slægtskabet er dokumenteret. Kan slægtskabet ikke dokumenteres ud fra de oplysninger, personregisterføreren allerede har, kan personregisterføreren bede ansøgeren om at fremlægge den nødvendige dokumentation i form af fødsels- og dåbsattester eller fødsels- og navneattest for alle led. Om udenlandske attester, se afsnit 2.2.1.

Personregisterføreren bør i disse sager være opmærksom på, om det ønskede navn virkelig har været båret som mellemnavn, eller om det har været båret som fornavn, jf. afsnit 3.6. Mange personer bærer flere fornavne og bærer som andet eller tredje fornavn et navn, som også bæres som andet eller tredje fornavn af andre i slægten. En del af disse personer tror fejlagtigt, at det pågældende navn er et mellemnavn, måske fordi det bæres af flere i slægten, men ofte vil der alene være tale om et fornavn, som derfor ikke kan erhverves som mellemnavn efter § 11, stk. 1, nr. 3.

Personregisterføreren bør spørge ansøgeren om, hvordan navnet er erhvervet. Såfremt der efter en nærmere undersøgelse stadig er tvivl om, hvorvidt navnet er et fornavn, kan personregisterføreren rette henvendelse til statsforvaltningen.

Et sådant fornavn vil dog kunne erhverves som mellemnavn efter § 11, stk. 1, nr. 4, se afsnit 4.5.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 3, og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

4.5. Et godkendt fornavn som mellemnavn

Navneloven

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

4) Et navn, der kan tages som fornavn efter § 13, stk. 1, uanset hvilket køn det pågældende navn betegner.

Efter denne bestemmelse kan man få et godkendt fornavn som mellemnavn, uanset om det betegner det modsatte køn. Tina Jensen kan altså få Michael som mellemnavn efter denne bestemmelse.

Mange familier har gennem generationer for det ene køns vedkommende anvendt det samme fornavn som andet eller tredje fornavn, f.eks. har drengefornavnet "Bjørn" i nogle slægter været båret af flere generationer af mænd som andet fornavn. Mange af disse slægter opfatter i dag navnet som et mellemnavn og vil f.eks. gerne have, at også døtre skal kunne få navnet som andet fornavn. Hvis ikke det kan dokumenteres, at navnet er et mellemnavn, kan man ofte ikke give navnet til begge køn, da man ikke kan få et fornavn, der betegner det modsatte køn, se afsnit 5.3.

Med denne bestemmelse er det muligt at få sådanne godkendte fornævne som mellemnavne, uanset hvilket køn, navnet betegner.

Det er i den forbindelse vigtigt at bemærke sig, at et sådant mellemnavn ikke kan erhverves som efternavn efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 3, jf. navnelovens § 4, stk. 3, idet der ikke generelt ønskes en opblødning i forskellen mellem fornævne og efternavne.

Ved en ansøgning om at få et godkendt fornavn som mellemnavn skal personregisterføreren alene undersøge, om navnet er et godkendt fornavn. Dette kan bl.a. gøres ved at undersøge listerne om godkendte fornævne, som findes på Familiestyrelsens hjemmeside: www.familiestyrelsen.dk.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4, og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 8, se afsnit 7.

4.6. Stedforælders mellemnavn

Navneloven

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

5) Et navn, der bæres som mellemnavn af ansøgerens mors eller fars nuværende eller tidligere ægtefælle, når den pågældende stedfar eller stedmor samtykker. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.

Navnebekendtgørelsen

§ 10. Navneforandring til sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver sa mtykke fra den pågældende sted- eller plejeforælder, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, og § 11, stk. 1, nr. 5 og 6.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende sted- eller plejeforælder er afdøet ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med den afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra den afdødes nærmeste slægt.

Man kan få sin nuværende eller tidligere stedforælders mellemnavn som mellemnavn, uanset om navnet er et beskyttet efternavn, hvis den pågældende stedforælder samtykker heri.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som den pågældende stedforælder har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 11, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få sin stedmors mellemnavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Ønsker ansøgeren stedforælders efternavn som mellemnavn, kan dette fås i medfør af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 4, stk. 1, nr. 4, se afsnit 3.7. om kravene hertil.

Om definitionen af en stedforælder og samtykkekravet, herunder undtagelse herfra, henvises til afsnit 3.7.

Er det et barn, der skal have sin stedforælders mellemnavn som mellemnavn, skal personregisterføreren være opmærksom på reglerne om samtykke/erklæring fra børn, forældremyndighedsindehaver(e) og høring af en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, se herom afsnit 6.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 5, og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

4.7. Plejeforælders mellemnavn

Navneloven

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

..

6) Et navn, der bæres som mellemnavn af ansøgerens nuværende eller tidligere plejemor eller plejefar, når den pågældende samtykker.

Navnebekendtgørelsen

§ 10. Navneforandring til sted- eller plejeforælders mellem- og/eller efternavn kræver samtykke fra den pågældende sted- eller plejeforælder, jf. navnelovens § 4, stk. 1, nr. 4 og 5, og § 11, stk. 1, nr. 5 og 6.

Stk. 2. Samtykke kræves dog ikke, hvis den pågældende sted- eller plejeforælder er afdød ved døden, og den ansøgte navneændring må antages at stemme med afdødes ønske. Til brug for vurderingen af, om en ansøgt navneændring må antages at stemme med den afdødes ønske, skal ansøgeren fremlægge skriftlig erklæring herom fra den afdødes nærmeste slægt.

Man kan efter § 11, stk. 1, nr. 6, tage sin plejeforælders mellemnavn som mellemnavn, uanset om det er et beskyttet efternavn, hvis plejeforælderen samtykker heri.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne, som den pågældende plejeforælder har taget efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2, jf. navnelovens § 11, stk. 2. Susanne Jensen kan altså ikke få

sin plejemors mellemnavn, Olesdatter, hvis dette er givet efter navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Ønsker ansøgeren plejeforælders efternavn som mellemnavn, kan dette fås i medfør af navnelovens § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 4, stk. 1, nr. 5, se afsnit 3.8. om kravene hertil.

Om definitionen af en plejeforælder og samtykkekravet, herunder undtagelse herfra, henvises til afsnit 3.8.

Er det et barn, der skal have sin plejeforælders mellemnavn som mellemnavn, skal personregisterføreren være opmærksom på reglerne om samtykke/erklæring fra børn, forældremyndighedsindehaver(e) og høring af en forælder/forældre, der ikke har del i forældremyndigheden. Se herom afsnit 6.

Ved registreringen af navneændringen henvises i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 6, og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

4.8. Ægtefælles eller samlevers mellem- eller efternavn

Navneloven

§ 11. Som mellemnavn kan tages:

..

7) Et navn, som den pågældendes ægtefælle bærer som mellemnavn eller efternavn, når ægtefællen samtykker. Med en ægtefælle sidestilles en samlever, såfremt betingelserne i § 5, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 2. Et mellemnavn kan ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 7, hvis det navn, der ønskes, er et patronymnavn, jf. § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Et mellemnavn kan heller ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 3 og 5-7, hvis det navn, der ønskes, er et mellemnavn taget på grundlag af et patronymnavn, jf. § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2. Et mellemnavn kan endvidere ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 1, 3 og 5-7, hvis det navn, der ønskes, er et mellemnavn taget i medfør af stk. 1, nr. 4.

Efter § 11, stk. 1, nr. 7, kan man tage sin ægtefælles eller samlevers mellem- og/eller efternavn som mellemnavn, hvis ægtefællen/samleveren samtykker deri.

Bestemmelsen omfatter også registrerede partnere.

Man kan efter denne bestemmelse tage sin ægtefælles eller samlevers navn, uanset at ægtefællen/samleveren, der giver navnet videre, har erhvervet navnet ved et tidligere ægteskab eller samliv.

Bestemmelsen gælder ikke for patronymnavne erhvervet efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1 eller 2 (se afsnit 3.12.) eller på grundlag heraf, jf. navnelovens § 11, stk. 2. Jens Gunnarsøn, der har erhvervet navnet Gunnarsøn efter navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1, og er gift med Susanne Hansen, kan altså ikke videregive Gunnarsøn som mellemnavn til Susanne Hansen efter navnelovens § 11, stk. 2.

Det er ikke et krav, at ægtefællerne/det samlevende par ved navneændringen får fælles mellemnavn. Om definitionen af ugifte samlevende og kravet til samtykkets afgivelse, se afsnit 3.11.

Navneændringen registreres med henvisning i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 1, nr. 7, 1. pkt. for så vidt angår gifte og navnelovens § 11, stk. 1, nr. 7, 2. pkt., for så vidt angår ugifte samlevende.

I statistikfeltet markeres afgørelseskode 6, hvis den ægtefælle eller samlever, der videregiver navnet, har erhvervet navnet ved et tidligere ægteskab eller samliv (altså det man tidligere kaldte et "giftenavn").

Er der tale om erhvervelse af ægtefællens eller samleverens mellem- og/eller efternavn, som ikke er erhvervet ved et tidligere ægteskab eller samliv, markeres afgørelseskode 5 for gifte par og afgørelseskode 4 for ugifte samlevende.

4.9. Mellemlavn ved/efter adoption og efter ophævelse af adoption

Navneloven

§ 11.

Stk. 5. Et adoptivbarn har ret til at tage et mellemnavn såvel efter adoptantens eller adoptanternes slægt som efter sin oprindelige slægt i medfør af bestemmelserne i dette kapitel. Ved ophævelse af et adoptivforhold bevarer adoptivbarnet retten til et mellemnavn, der er erhvervet på grundlag af adoptionen.

Af bestemmelsen følger, at et adoptivbarn ved og efter adoptionen har ret til at tage et mellemnavn efter både adoptanten/adoptanternes slægt og den oprindelige (biologiske) slægt.

Dette betyder, at adoptivbarnet i forhold til begge slægter i navnemæssig henseende stilles, som var det adoptivbarnets oprindelige slægt.

Det er statsforvaltningen, der behandler sager om navngivning/navneændring i forbindelse med gennemførelsen/anerkendelsen af adoptionen, se dog afsnit 3.14.1.

Efter gennemførelsen/anerkendelse af adoptionen følger kompetencen til at behandle ansøgninger om navneændringer de almindelige kompetenceregler, se afsnit 3.14.2.

Efter ophævelse af adoptionen bevarer adoptivbarnet retten til at bære et mellemnavn, der er erhvervet på grundlag af adoptionen, jf. § 11, stk. 5, 2. pkt.

Om efternavne se afsnit 3.

Afgørende er kun, om adoptivbarnet bærer eller har båret det pågældende mellemnavn.

Adoptivbarnet vil derimod ikke efter en ophævelse af adoptionen kunne få mellemnavne efter adoptantens/adoptanternes slægt, som adoptivbarnet ikke bærer eller har båret.

4.10. Bortkastelse af mellemnavn

Navneloven

§ 11.

Stk. 4. Et mellemnavn kan bortkastes. Et mellemnavn bortfalder, hvis det tages som efternavn.

Af bestemmelsen fremgår, at et eller flere mellemnavne altid kan bortkastes, også uden at der erhverves et nyt mellemnavn. Dette skyldes, at der ikke er krav om, at man skal bære et mellemnavn.

Hvis man tager sit mellemnavn som efternavn, bortfalder mellemnavnet. Bestemmelsen forhindrer dog ikke, at en person efterfølgende genantager sit tidligere mellemnavn.

Personregisterføreren registrerer ændringen og henviser i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 11, stk. 4. I statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

5. Hvad kan tages som fornavn?

5.1. Indledning

Navneloven

§ 12. Enhver skal have mindst et fornavn.

Et fornavn er sædvanligvis det navn, der står forrest i navnerækkefølgen, og som personen kaldes og kendes under.

Alle skal have et fornavn, jf. navnelovens § 12, stk. 1. Man kan derfor kun bortkaste et fornavn, hvis man samtidig beholder eller tager et andet fornavn, jf. navnelovens § 15, se nærmere herom i afsnit 5.6.

Man kan have flere fornavne og to fornavne kan forbindes med bindestreg.

5.2. Et barn skal have et fornavn inden 6 måneder efter dets fødsel

Navneloven

§ 12. Enhver skal have mindst et fornavn.

Stk. 2. De eller den, der har forældremyndigheden over et barn, skal senest 6 måneder efter barnets fødsel give barnet et fornavn, som barnet er berettiget til efter §§ 13 og 14.

§ 26.

Stk. 2. Overtrædelse af § 12, stk. 2, straffes med bøde .

Det fremgår af disse bestemmelser, at et barn skal have et fornavn inden 6 måneder, og at undladelse af at navngive sit barn kan straffes med bøde.

Navngivning sker som udgangspunkt ved forældremyndighedsindehaverens/forældremyndighedsindehaverenes indgivelse af navneansøgning til personregisterføreren. Hvis barnet skal navngives ved dåb, og forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne i den forbindelse har givet oplysninger, der er tilstrækkelige til at navngive barnet, behøves ikke ansøgningsskema.

Om hvilke navne, der kan tages som fornavn, se afsnit 5.3. og 5.4.

Hvis et barn ikke inden 5 måneder har fået tildelt et fornavn af forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne, gør personregisterføreren forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne opmærksomme på, at de efter navnelovens § 12, stk. 1, har pligt til at give barnet et fornavn inden 6 måneder, og at hvis de ikke gør dette, vil personregisterføreren videresende sagen til statsforvaltningen, som herefter vil videresende sagen til politiet.

Hvis forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne herefter ikke har givet barnet et fornavn inden for de 6 måneder, sender personregisterføreren sagen til statsforvaltningen og giver samtidig meddelelse herom til forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne.

Hvis personregisterføreren giver meddelelsen/meddelelserne til forældrene mundtligt, skal der gøres skriftligt notat herom.

Statsforvaltningen kontakter herefter forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne og gør dem opmærksom på deres pligt til at give barnet et fornavn med angivelse af en rimelig frist. Reagerer forældrene ikke inden fristens udløb, sendes sagen videre til politiet.

Om forældremyndighedsindehavernes pligt til at give barnet et efternavn se afsnit 3.2.

5.3. Godkendte fornavne

Navneloven

§ 13. Som fornavn kan tages et navn, der er optaget på den liste, der er nævnt i § 14, stk. 1, eller som er godkendt efter § 14, stk. 3.

Stk. 2. Et fornavn må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsen i 1. pkt.

§ 14. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender offentliggør en liste over dreng- og pige- og pigefornavne, der kan tages uden godkendelse efter stk. 3.

Stk. 2. På den i stk. 1 nævnte liste optages navne, der er eller har været almindeligt udbredt her i landet, samt navne, der er godkendt efter stk. 3.

Stk. 3. Efter ansøgning godkendes et navn, der

- 1) er et egentligt fornavn,
- 2) ikke er uegnet til at blive anvendt som fornavn her i landet og
- 3) ikke er upassende eller kan vække anstød.

Stk. 4. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelse og udformning af den liste, der er nævnt i stk. 1, og om de forhold, der er nævnt i stk. 2 og 3

Af bestemmelserne fremgår, at man som fornavn kan tage et navn, som er på den af Familiestyrelsen offentliggjorte liste over godkendte fornavne. Listen findes på Familiestyrelsens hjemmeside: www.familiestyrelsen.dk. Listen er opdelt i dreng- og pigefornavne.

Efter navnelovens § 13, stk. 2, er det en betingelse, at et fornavn ikke må betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet.

Ved en ansøgning om navngivning eller navneændring for så vidt angår fornavne skal personregisterføreren og statsforvaltningen derfor undersøge, om det ansøgte navn er på listen eller ej, og om det er på den del af listen, der svarer til ansøgerens køn. Det bemærkes, at en række navne, såsom Kim og Nikita, er opført på begge lister, da de er kønsneutrale.

Om de særlige regler for transseksuelle se afsnit 5.5.

Der gælder ikke forbud mod, at tillægge et barn et fornavn, som bæres af ældre levende søskende.

Der gælder heller ikke et forbud mod at tillægge en person to ens fornavne, f.eks. Christina Christina.

To godkendte fornavne kan sættes sammen med en bindestreg, eksempelvis Anne-Sofie.

På listen over de godkendte fornavne vil der, udover de navne som var på listen ved navnelovens ikrafttræden den 1. april 2006, løbende blive optaget navne, som er almindeligt udbredt, det vil sige navne, som bæres som fornavn af mindst 25 personer af det samme køn, og navne, som godkendes som "nyt" fornavn efter navnelovens § 14, stk. 3. Dette betyder, at det ikke længere vil være muligt efter omstændighederne konkret at godkende et fornavn til én bestemt person. Godkendes et nyt fornavn optages navnet på listen over godkendte fornavne, og kan herefter tages af enhver.

Om listens indhold og udarbejdelse henvises til Familiestyrelsen.

Ved registrering af navngivning og navngivning ved dåb kræves som hidtil ikke henvisning til loven i anmærkningsrubrikken. I statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

5.4. Ikke godkendte fornavne

Navneloven

§ 14. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender offentliggør en liste over drenge- og pigenavne, der kan tages uden godkendelse efter stk. 3.

Stk. 2. På den i stk. 1 nævnte liste optages navne, der er eller har været almindeligt udbredt her i landet, samt navne, der er godkendt efter stk. 3.

Stk. 3. Efter ansøgning godkendes et navn, der

- 1) er et egentligt fornavn,
- 2) ikke er uegnet til at blive anvendt som fornavn her i landet og
- 3) ikke er upassende eller kan vække anstød.

Stk. 4. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelse og udformning af den liste, der er nævnt i stk. 1, og om de forhold, der er nævnt i stk. 2 og 3.

Navnebekendtgørelsen

§ 21. Ansøgninger om ikke godkendte fornavne, jf. navnelovens § 14, stk. 3, behandles af personregisterføreren, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Følgende ansøgninger om ikke godkendte fornavne behandles af statsforvaltningen:

- 1) Ansøgninger om ikke godkendte fornavne, hvor der er under 25 personer, der hedder det pågældende navn her i landet, og navnet tillige er et beskyttet efternavn, der stammer fra en navnekultur, som skelner mellem for- og efternavne.
- 2) Ansøgninger om ikke godkendte fornavne, der ikke bruges som fornavn hverken i Danmark eller i udlandet (nydannede fornavne), og hvor ansøgerne ikke kan dokumentere, at navnet er i brug som fornavn i en bestemt navnekultur.
- 3) Ansøgninger om ikke godkendte pigefornavne til drenge, som kun bæres af under 25 piger og omvendt.

Hvis der ønskes et fornavn, som ikke er på listen over godkendte fornavne, behandles ansøgningen som udgangspunkt af personregisterføreren. I visse tilfælde skal ansøgningen dog sendes til statsforvaltningen, der skal godkende navnet, se nedenfor afsnit 5.4.1.

5.4.1. Fornavne som personregisterføreren kan godkende

I det følgende gennemgås de typer af ansøgninger om ikke-godkendte fornavne, som personregisterføreren kan godkende umiddelbart:

- Ansøgninger om fornavne, hvor fornavnet ses båret som 1. fornavn af 25 personer eller derover i CPR, kan godkendes.
- Ansøgninger om fornavne, hvor fornavnet bæres af under 25 personer som 1. fornavn, kan tillades, hvis det kan konstateres, at det pågældende fornavn er i brug i en bestemt navnekultur. Hvis navnet således bæres af eksempelvis 15 personer i CPR som 1. fornavn, og alle personerne stammer fra det samme land eller samme verdensdel, kan navnet tillades.
- Ansøgninger om fornavne, hvor navnet er i brug her i landet både som 1. fornavn og efternavn, og hvor fornavnet ses båret af under 25 personer i CPR, kan tillades, hvis det pågældende navn er i brug som fornavn i en bestemt navnekultur eller stammer fra en navnekultur, som ikke skelner mellem fornavne og efternavne.
- Ansøgninger om fornavne, der ikke er i brug her i landet og ikke er et beskyttet efternavn, kan tillades, hvis personregisterføreren ved opslag i én eller flere navnedatabaser kan konstatere, at navnet er i brug som fornavn i udlandet, eller hvis ansøgerne kan dokumentere, at navnet er i brug som fornavn i en bestemt navnekultur.
- Ansøgninger om et pigefornavn, der er godkendt som drengefornavn, kan tillades, hvis fornavnet tillige ses båret som 1. fornavn af 25 piger eller derover i CPR eller omvendt.

5.4.2. Ansøgninger om fornavne som statsforvaltningen skal behandle

I det følgende gennemgås de typer af ansøgninger om ikke godkendte fornavne, som statsforvaltningen skal behandle. Hvis personregisterføreren modtager en sådan ansøgning, skal denne videresendes til statsforvaltningen til behandling:

- Ansøgninger om fornavne, hvor der er under 25 personer, der hedder det pågældende fornavn her i landet, og navnet tillige er et beskyttet efternavn, der stammer fra en navnekultur, som skelner mellem fornavne og efternavne (eks. dansk, europæisk-amerikansk kulturkreds eller lignende).
- Ansøgninger om et fornavn, der ikke bruges som fornavn hverken i Danmark eller i udlandet (nydannede fornavne), og hvor forældrene/ansøgerne ikke kan dokumentere, at navnet er i brug som fornavn i en bestemt navnekultur.
- Ansøgninger om pigefornavne til drenge, som kun bæres af under 25 piger og omvendt.

Imødekommes ansøgningen, indfører statsforvaltningen, hvis der er tale om en ændring, ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

Hvis der er tale om ansøgning om et ikke godkendt fornavn ved navngivning eller navngivning ved dåb, tilbagesender statsforvaltningen sagen til personregisterføreren, der registrerer navngivningen.

Kan ansøgningen ikke imødekommes, udfærdiger statsforvaltningen afgørelse herom til ansøgeren med kopi til personregisterføreren der, hvor ansøgningen er indgivet.

5.4.3. Listen over godkendte fornavne

Listen over de godkendte fornavne findes på Familiestyrelsens hjemmeside; www.familiestyrelsen.dk, og listen opdateres af Familiestyrelsen.

Den sidste dag i måneden skal statsforvaltningerne indberette til Familiestyrelsen, hvilke nye fornavne, der er blevet godkendt.

Ligeledes den sidste dag i måneden skal personregisterførerne indberette til Kirkeministeriet, hvilke nye fornavne, der er blevet godkendt, og Kirkeministeriet videresender en samlet liste til Familiestyrelsen.

Ved indberetningen skal statsforvaltningerne og personregisterførerne inddele navnene i pige- og drengefornavne.

5.5. Særligt om transsekuelles fornavne

Navneloven

§ 13.

Stk. 2. Et fornavn må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler, der for transsekuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsen i 1. pkt.

Navnebekendtgørelsen

§ 13. For personer, som ikke har gennemgået et kønsskifte, men som af Rigshospitalets Sexologiske Klinik vurderes at være transsekuelle, kan der gøres undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. navnelovens § 4, stk. 4, § 7, stk. 2 og § 13, stk. 2.

Stk. 2. Hvis vurderingen fra Rigshospitalets Sexologiske Klinik giver anledning til tvivl om, hvorvidt en person er transsekuel, kan der indhentes supplerende udtalelse fra Retslægerådet.

Stk. 3. Sager om undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. stk. 1, behandles af statsforvaltningen.

§ 20. Statsforvaltningen forelægger for Familiestyrelsen sager om godkendelse af nye efternavne og mellemnavne, jf. navnelovens § 6, og § 11, stk. 1, nr. 2, jf. § 6, samt sager om undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. § 13.

Af bestemmelserne fremgår, at der efter helt særlige betingelser, for så vidt angår transsekuelle, kan undtages fra kravet om, at et fornavn skal være kønskorrekt i forhold til den, der skal bære navnet. Bestemmelsen regulerer således kun navneændringer for personer, der ikke har gennemført et egentlig kønsskifte.

Det er statsforvaltningen, der – efter forelæggelse for Familiestyrelsen - behandler disse sager, hvorfor personregisterføreren skal sende sagen dertil.

Familiestyrelsen behandler sagen og giver statsforvaltningen meddelelse om, hvorvidt ansøgningen kan imødekommes eller ej.

Imødekommes ansøgningen, indfører statsforvaltningen ændringen i CPR med avis til personregisterføreren.

Kan ansøgningen ikke imødekommes, udfærdiger statsforvaltningen afgørelse herom til ansøgeren med kopi til personregisterføreren der, hvor ansøgningen er indgivet.

5.6. Bortkastelse af fornavn

Navneloven

§ 15. Et fornavn kan bortkastes, såfremt den pågældende beholder eller tager et andet fornavn.

Navnebekendtgørelsen

§ 14. Piger og kvinder, der efter den tidligere navnelovgivning har fået tilladelse til som yderligere fornavn at bære et navn, der betegner det modsatte køn, eller et patronymnavn, kan kun bortkaste det første fornavn, hvis den pågældende samtidig beholder eller tager et andet første fornavn, der opfylder betingelserne i navnelovens § 13.

Man kan bortkaste et fornavn, hvis man samtidig tager eller beholder et andet fornavn, jf. § 15. Man skal altså have mindst et fornavn.

Ved sager om bortkastelse af fornavne, skal personregisterføreren og statsforvaltningen være opmærksom på, at en del piger og kvinder efter den tidligere navnelovgivning har fået lov til som andet eller senere fornavn at bære et kønsukorrekt fornavn. Dette har været tilladt efter muslimsk navneskik således at en muslimsk pige har fået lov til som andet eller senere fornavn at bære farens fornavn, f.eks. Muhammed foran Fatima.

Det har også været tilladt for nogle piger og kvinder som andet eller senere fornavn at bære et patronymnavn, f.eks. Jespersdatter foran Sidsel.

Efter navnebekendtgørelsens § 14 kan disse piger og kvinder ikke bortkaste deres første fornavn uden at tage et nyt første fornavn, hvis de derved kommer til at bære et kønsukorrekt fornavn som 1. fornavn.

Det vil ikke altid af personregistret fremgå, at det andet eller senere fornavn er givet med særlig tilladelse og med den betingelse, at navnet ikke kan bæres som første fornavn. Personregisterføreren bør derfor altid i sager, hvor en pige eller kvinde ønsker at bortkaste sit første fornavn uden herefter at bære eller samtidig at tage et nyt godkendt fornavn som første fornavn, og hvor den pågældende bærer et patronymnavn eller et drengefornavn som andet eller senere fornavn, undersøge, om dette navn er givet ved en tilladelse som nævnt ovenfor.

Kan det ønskede navn bortkastes, henvises der i anmærkningsrubrikken til navnelovens § 15 og i statistikfeltet markeres afgørelseskode 10, se afsnit 7.

6. Navneændring på bryllupsdagen

Med virkning fra den 1. juli 2006 kan personer, der ønsker navneændring i forbindelse med vielsen, aflevere en ansøgning herom på den særlige blanket ”Navneændring på bryllupsdagen”.

Det kommende ægtepar kan indlevere blanketten til kommunen, der så videresender denne til personregisterføreren, eller parret kan selv indgive den til personregisterføreren.

Personregisterføreren behandler ansøgningen efter navnelovens regler, og såfremt ansøgningen kan imødekommes, lægges hændelsen i ”vent” med status ”godkendt” og vielsesdatoen som hændelsesdato.

I de tilfælde, hvor ansøgningen skal behandles af statsforvaltningen, skal personregisterføreren straks videresende ansøgningen til statsforvaltningen.

I tilfælde hvor ansøgningen ikke kan imødekommes, skal ansøgeren have en skriftlig afgørelse med begrundelse, jf. afsnit 10.

På grundlag af registreringen i "vent" dannes en attestation af navneændringen. Attestationen sendes via e-post til vielsesmyndigheden, der skal have attestationen senest tre hverdage før vielsen. Sker vielsen som planlagt, vil vielsesmyndigheden foretage ændring af civilstand i CPR. Når vielsesdatoen er passeret, er hændelsen – efter kontrol af ændret civilstand – klar til aktivering. Når civilstanden er ændret, aktiveres navneændringen, og der udskrives en ny navneattest, som sendes til borgeren.

7. Samtykke, erklæring og høring

7.1. Generelt

For en række navnesager gælder, at myndigheden, forinden navneændringen foretages, skal sørge for, at der er indhentet et samtykke eller en erklæring fra de berørte parter. I andre sager er det nødvendigt at foretage en høring af eller afholde en samtale med de berørte parter, f.eks. i sager om navneændring for et barn.

Samtykke afgives ved, at personen, der skal samtykke, underskriver ansøgningsskemaet om ændring af navn, eksempelvis samlever eller ægtefælle/registreret partner og børn, se særligt om børn nedenfor under afsnit 7.2, mens samtykkeerklæring fra samtlige bærere af et navn og samlivserklæring afgives på en særlig blanket, godkendt af Familiestyrelsen.

I helt særlige tilfælde kan samtykke dog afgives mundtligt, eksempelvis hvis en forældremyndighedsindehaver er stærkt ordblind. I disse helt særlige tilfælde kan samtykket afgives mundtligt ved personligt fremmøde.

Samtykke kan således aldrig afgives telefonisk.

7.2. Børn

7.2.1. Samtykke fra forældremyndighedsindehaver

Navnebekendtgørelsen

§ 5. Ved ansøgning om navngivning af eller navneændring for et barn kræves samtykke fra forældremyndighedsindehaveren eller, hvis der er fælles forældremyndighed, fra forældremyndighedsindehaverne.

Stk. 2. Samtykke gives ved, at forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne underskriver ansøgningsskemaet.

Som det fremgår af bestemmelsen, er det en betingelse for at foretage navneændring for et barn, at forældremyndighedsindehaveren – eller hvor der er fælles forældremyndighed, forældremyndighedsindehaverne – samtykker i det ansøgte.

Som udgangspunkt skal samtykket afgives skriftligt på ansøgningsskemaet om ændring af navn.

Det kan være nødvendigt at undersøge nærmere, hvem der har forældremyndigheden over barnet.

For børn født i Danmark og børn, der er kommet til Danmark i 2. halvår af 2004 og frem, findes oplysningerne i CPR.

For børn født i Danmark før 2. halvår af 2004 bør myndigheden, hvis der er tvivl om, hvem der har forældremyndigheden, anmode ansøgeren om at vedlægge dokumentation for forældremyndigheden.

For børn født i udlandet bør myndigheden indhente dokumentation for forældremyndigheden, og såfremt der er tvivl om, hvem der efter dette dokument har forældremyndigheden, forelægge sagen for statsforvaltningen.

7.2.2. Høring af en forælder uden del i forældremyndigheden

Navneloven

§ 23. Hvis et barn bærer samme mellem- eller efternavn som en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden over barnet, skal der, inden der træffes afgørelse om ændring af det pågældende navn, indhentes en erklæring fra den nævnte forælder. Dette gælder også, hvis barnet bærer den pågældende forælders fornavn som mellem- eller efternavn.

Stk. 2. Høringspligten i stk. 1 gælder ikke, hvis indhentelse af den i stk. 1 nævnte erklæring skønnes at kunne være til væsentlig skade for barnet eller at ville medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

Stk. 3. Ændring af et barns mellem- eller efternavn kan afslås, hvis hensynet til barnet eller den forælder, der har afgivet en erklæring i medfør af stk. 1, afgørende taler imod den ønskede navneændring.

Bestemmelsen, der er ny i forhold til den tidligere navnelov, er indført for at sikre, at Danmark lever op til sine forpligtelser i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8, stk. 1.

Konventionens artikel 8 sikrer individet mod vilkårlige indgreb fra myndighedernes side. Navngivning af børn anses for at være personligt og privat, hvorfor alle interessenter, herunder den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, skal have mulighed for at give sin holdning til kende ved en eventuel ændring af barnets oprindelige navn. Artiklen sikrer desuden, at barnets ret til at bevare sin identitet, herunder navn, skal respekteres.

Som hovedregel skal der indhentes en erklæring, hvis barnet bærer samme mellem- eller efternavn som den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, eller barnet bærer forældrens fornavn som mellem- eller efternavn. Der skal også indhentes en erklæring, hvis barnet som mellemnavn bærer forældrens efternavn.

Eksempelvis skal der indhentes en erklæring fra barnets far, Kim Jensen, hvis barnets navn søges ændret fra Pia Kim Jensen til Pia Jensen.

Hvornår kan høring undlades?

Høring kan undlades i det tilfælde, hvor barnet aldrig har båret den pågældende forælders mellem- eller efternavn og i det tilfælde, hvor barnet har båret f.eks. en fars efternavn, men hvor dette efterfølgende er ændret, og hvor der på ny bliver tale om at ændre barnets navn.

Herudover skal der efter navnelovens § 23, stk. 2 ikke indhentes erklæring fra den forælder, der er uden del i forældremyndigheden, hvis det må antages at være til væsentlig skade for barnet eller at ville medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

Hvornår indhentelse af en erklæring må antages at være til væsentlig skade for et barn eller at medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen beror på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

For så vidt angår muligheden for at undlade at indhente en erklæring, hvis dette vil medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen, bør myndigheden udøve rimelige bestræbelser på at finde den pågældende forælder og altid undersøge, om ansøgeren (typisk den anden af forældrene) har nyere kontaktoplysninger.

Oplyses det eksempelvis, at forælderen uden del i forældremyndigheden er bosat i udlandet, og reagerer forælderen ikke på myndighedens henvendelse, bør myndigheden overveje, hvorvidt erklæringen eventuelt kan indhentes via den danske repræsentation i landet.

Muligheden for at undlade at indhente erklæring, idet det skønnes at ville være til væsentlig skade for barnet, må administreres med stor forsigtighed, da oplysningerne herom normalt stammer fra den forælder, der har forældremyndigheden.

Oplysninger om, at forholdet til den anden forælder er konfliktfyldt, eller at man ikke ønsker, at den anden af forældrene gøres bekendt med ansøgningen om navneændring, er ikke legitime grunde til at undlade at indhente en erklæring.

Forælderen uden del i forældremyndigheden protesterer

Hvis den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, protesterer imod navneændringen, skal myndigheden, jf. navnelovens § 23, stk. 3 foretage en nærmere undersøgelse af de faktiske omstændigheder i sagen til brug for vurderingen af, hvorvidt protesten skal tillægges vægt.

Det bør således undersøges, om forælderen tidligere har haft del i forældremyndigheden og om – og i bekræftende fald – hvor længe forælderen og barnet har boet sammen. Søges der om ændring af barnets navn til stedfars eller stedmors navn, bør det undersøges, hvor længe barnet har boet sammen med den pågældende stedforælder, og om der eventuelt er halvsøskende, der bærer det ansøgte navn.

Har den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, aldrig eller kun i kort tid boet sammen med barnet, vil dette tale for at gennemføre navneændringen på trods af forælders protest, medmindre der ved samvær har været en nær tilknytning mellem forælderen og barnet. I disse tilfælde vil der ikke være behov for yderligere undersøgelser, idet den manglende kontakt i almindelighed er en tilstrækkelig tungtvæjende grund til at tilsidesætte en protest.

Har forælderen derimod igennem længere tid boet sammen med barnet og eventuelt også haft del i forældremyndigheden, skal hensynet til denne tillægges vægt. Det samme gælder, hvis der eksempelvis ved samvær har været en lignende nær kontakt mellem forælderen og barnet.

I disse tilfælde må myndigheden foretage en nærmere afvejning mellem på den ene side hensynet til den protesterende forælder og på den anden side barnet og forældremyndighedsindehaveren. Her kan det være nødvendigt nærmere at undersøge baggrunden for den ønskede navneændring og baggrunden for protesten.

Det forhold, at barnet efter navneændringen bevarer den anden af forældrenes navn i sin navnerække, eksempelvis at forælders efternavn, der tidligere var barnets efternavn, efter navneændringen er barnets mellemnavn, kan tale for at gennemføre navneændringen, uanset forælders protest, mens andre forhold såsom hyppigt samvær kan tale imod at gennemføre denne.

Endelig henvises til afsnit 7.2.4., idet det i en afgørelse i en sag efter navnelovens § 23 altid bør overvejes, om barnet skal høres. Såfremt barnet er hørt, bør barnets holdning til navneændringen selvfølgelig indgå i vurderingen.

Myndigheden agter at tilsidesætte en protest.

Hvis myndigheden agter at tilsidesætte en protest mod en navneændring, kan forælderen, der er uden del i forældremyndigheden, klage over afgørelsen til Familiestyrelsen. En klage sendes til den myndighed, der har truffet afgørelsen, der videresender klagen til Familiestyrelsen.

En sådan klage har opsættende virkning, d.v.s. at navneændringen ikke kan gennemføres, så længe Familiestyrelsen behandler klagen, jf. navnebekendtgørelsens § 9.

Det bemærkes, at såfremt myndigheden vurderer, at der bør lægges afgørende vægt på protesten fra den af forældrene, der er uden del i forældremyndigheden, og at man derfor giver et afslag på ansøgning om navneændring for barnet, kan ansøgeren (forældremyndighedsindehaveren) ligeledes klage over afgørelsen til Familiestyrelsen. I dette tilfælde gælder ingen klagefrist.

7.2.3. Børn der er fyldt 12 år

Navneloven

§ 22. Ændring af et barns navn kræver samtykke fra barnet, hvis det er fyldt 12 år.

..

Stk. 3. Hvis særlige grunde taler for det, kan navneændring ske med statsforvaltningens tilladelse, selv om samtykke efter stk.1 ikke foreligger.

Navnebekendtgørelsen

§ 6. Samtykke for et barn, der er fyldt 12 år, jf. navnelovens § 22, stk. 1, skal gives skriftligt eller mundtligt efter myndighedens bestemmelse i hvert enkelt tilfælde. Bestemmer myndigheden, at samtykket skal gives mundtligt, udfærdiger myndigheden en erklæring om, at samtykket er givet.

Såfremt samtykket gives mundtligt skal myndigheden udfærdige en erklæring eller et notat – gerne i anmærkningsrubrikken - om, at samtykket er afgivet.

Hvis særlige grunde taler for det, kan en navneændring tillades, uden at barnet har afgivet samtykke, jf. navnelovens § 22, stk. 3.

Bestemmelsen i navnelovens § 22, stk.3 skal administreres forsigtigt og bør som udgangspunkt kun anvendes i tilfælde, hvor barnet på grund af eksempelvis et mentalt handicap er ude af stand til at give samtykke, eller hvis navneændringen sker i forbindelse med en adoption, og der efter adoptionsloven fritages for at indhente samtykke fra barnet til adoptionen.

Personregisterføreren kan i de tilfælde, hvor barnet protesterer imod navneændringen, eller hvor samtykke fra barnet ikke indhentes, kun tillade navneændringen efter at have forelagt sagen for statsforvaltningen, jf. bekendtgørelsens § 7.

Ved forelæggelse af sagen skal det af forelæggelsesbrevet til statsforvaltningen fremgå, hvilke særlige grunde, personregisterføreren skønner, taler mod indhentelse af samtykke.

7.2.4. Børn under 12 år

Navneloven

§ 22.

stk.2. Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysning om dets holdning til den påtænkte navneændring, i det omfang barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen skal der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til den påtænkte

navneændring.

Navnebekendtgørelsen

§ 8. Ved ansøgning om navneændring for et barn under 12 år, jf. navnelovens § 22, stk. 2, skal oplysning om barnets holdning til den påtænkte navneændring tilvejebringes på en måde, der er afpasset barnets modenhed og sagens omstændigheder.

Stk. 2. Myndigheden udfærdiger en erklæring om barnets holdning.

Vurdering af om barnet skal høres/Barnets perspektiv

FN's børnekonvention fremhæver i artikel 12 den grundlæggende ret for barnet til at udtrykke sin mening i sager, der vedrører barnet.

Efter navnelovens § 22, stk. 2, skal der, hvis barnet er under 12 år, foreligge oplysninger om barnets holdning til navneændringen i det omfang, barnets og sagens omstændigheder tilsiger det.

Reglen indebærer således ikke, at barnet altid skal inddrages direkte i sagen, idet det beror på en konkret vurdering. Imidlertid indebærer børnekonventionen, at barnets perspektiv altid skal være belyst i sagen. Dette kan ske på flere måder, eksempelvis ved at barnet kaldes til en samtale eller ved forældrenes egne oplysninger om barnet og familiens forhold.

Forinden myndigheden indkalder et barn til en samtale, må det således overvejes, om en samtale er nødvendig. Følgende bør overvejes:

Kan navneændringen lade sig gøre?

Barnets alder og modenhed

Er barnets holdning allerede belyst?

Sagens karakter

Ad a) Kan navneændringen lade sig gøre?: Det må indledningsvis vurderes, om navneændringen kan lade sig gøre, idet barnet ikke uden grund bør indkaldes til en samtale.

Hvis der eksempelvis søges om, at barnets første fornavn ændres til et kønsukorrekt fornavn, skal barnet ikke inddrages, idet det ansøgte ikke kan imødekommes

Som eksempel kan endvidere nævnes de sager, hvor en forælder uden del i forældremyndigheden skal høres om en påtænkt navneændring. Myndigheden bør i disse sager først høre forælderen og vurdere sagens samlede omstændigheder, før barnet eventuelt indkaldes til en samtale. Man kan således tænke sig den situation, hvor den anden af forældrene er enig med forældremyndighedsindehaveren i den ansøgte navneændring, eller at forældrene under sagsbehandlingen bliver enige. I disse situationer kan det være unødvendigt at inddrage barnet, idet forældrene på denne måde selv kan siges at varetage barnets perspektiv.

Ad b) Barnets alder og modenhed: I denne vurdering bør det indgå, om der er tale om en ændring af barnets fornavn eller mellem-/efternavn, idet det må antages, at et barn under 12 år har en stærkere tilknytning til sit fornavn end til mellem- og efternavne, idet barnet identificerer sig med fornavnet. Det må antages, at et barn allerede fra en tidlig alder kan forholde sig til, om det ønsker sit fornavn ændret eller ej.

Generelt kan det antages, at drejer sagen sig om ændring af barnets fornavn, kan man efter omstændighederne inddrage et barn helt ned til 6 år. Drejer sagen sig om ændring af mellem- og/eller efternavn eller mere tekniske ændringer af et fornavn, eksempelvis hvor Alexander ønskes ændret til Aleksander, kan man normalt inddrage et barn fra 7-8 års alderen.

Generelt bemærkes, at der i forhold til sådanne yngre børn bør anlægges en konkret vurdering af spørgsmålet om afholdelse af en samtale. I den forbindelse vil forældrenes oplysning om barnets modenhed være vigtige, herunder eventuelle udtalelser om barnet i andre sammenhæng, f.eks. en samværssag eller en udtalelse fra skolen.

Ad c) Er barnets holdning allerede belyst?: Der vil være situationer, hvor barnet ikke skal inddrages i sagen, idet barnets holdning allerede fremgår af sagen eller anden sammenhæng, f.eks. en samværssag. Endelig kan barnet på grund af en særlig vanskelig situation, f.eks. i tilfælde af en nylig skilsmisse/samlivsophævelse, være så belastet, at det vil være til skade for barnet at inddrage det.

Ad d) Sagens karakter: Endelig bør der foretages en vurdering af sagens karakter. Eksempelvis kan der sondres mellem, om det er en konfliktsag (navneændring for et barn, hvor en forælder uden del i forældremyndigheden skal høres) eller en sag, hvor der er enighed mellem forældrene om, at barnet skal skifte navn.

Som udgangspunkt har et barn altid ret til at blive hørt i en hvilken som helst navnesag, som vedrører barnet, men myndigheden bør altid konkret overveje om sagens omstændigheder i øvrigt taler for en høring, eller om barnets perspektiv er tilstrækkeligt oplyst i øvrigt, f.eks. ved forældrenes oplysninger.

Eksempelvis kan det overvejes at undlade høring af et barn under 12 år, såfremt ansøgningen om navneændring vedrører hele familien, der eksempelvis ønsker at få et nyt efternavn. På den anden side bør det altid overvejes at inddrage barnet, såfremt forældrene eller en af forældrene ønsker at ændre barnets fornavn, jf. ovenfor om barnets alder og tilknytning til sine navne.

Hvis myndigheden vurderer, at barnet ikke skal inddrages i sagen, skal der laves et notat herom, således at det klart af sagen fremgår, at spørgsmålet om inddragelse af barnet har været vurderet.

7.2.5. Samtale med barnet og notatpligt

Hvis myndigheden vurderer, at barnet skal inddrages i sagen, og at der skal afholdes en samtale med barnet, bør myndigheden sikre sig, at barnet er i stand til at forstå og udtale sig om den påtænkte navneændring.

Det er endvidere vigtigt, at barnet ikke sættes i en situation, som det ikke kan overskue eller ikke har forudsætninger for at have en mening om.

Myndigheden bør afholde samtalen alene med barnet. Hvis barnet er utryk ved samtalen, kan barnet ledsages af en bisidder, der dog ikke må være forælderen/ansøgeren.

Hvis myndigheden holder samtale med barnet om navneændringen, skal myndigheden lave et notat om samtalen, jf. offentlighedslovens § 6. Der skal laves et egentligt notat. Det er således ikke tilstrækkeligt at notere barnets holdning på ansøgningsskemaet.

Barnet skal orienteres om, at der laves et notat, og at oplysninger der fremgår af notatet vil indgå i grundlaget for afgørelsen og kan videregives til ansøgeren (forælderen) og den anden af forældrene.

De oplysninger, der er relevante for myndighedens vurdering af, om navneændringen kan gennemføres, skal fremgå af notatet, der så klart som muligt bør beskrive barnets mening. Det bør indeholde følgende oplysninger:

- barnets stillingtagen til, at oplysningerne fra samtalen videregives til forældrene eller andre
- tid og sted for samtalen og de medvirkende
- barnets syn på navneændringen
- en vurdering af samtalen, herunder barnets modenhed og reaktioner

Generelt kan det anføres, at oplysninger, der alene vedrører barnets holdning til eksempelvis forældrene/stedforælderen, ikke har relevans for afgørelsen, og derfor ikke bør fremgå af notatet.

Hvis myndigheden skønner, at det vil være til skade for barnet, at oplysninger fra samtalen, der fremgår af notatet, videregives til andre, må myndigheden foretage en afvejning af dels hensynet til barnet og dels forældrenes interesse i at blive gjort bekendt med oplysningerne, for at vurdere om oplysningerne kan undtages fra aktindsigt, jf. forvaltningslovens § 15.

Ved afgørelse om navneændring for et barn og i de tilfælde, hvor barnet er blevet hørt, bør der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til navneændringen.

7.3. Samtykke fra ægtefælle

For nærmere vejledning, se afsnit 3.11.

7.4. Erklæring fra ugifte samlevende

For nærmere vejledning, se afsnit 3.11.

7.5. Samtykke fra stedfar eller stedmor

For nærmere vejledning, se afsnit 3.7.

7.6. Samtykke fra plejefar og plejemor

For nærmere vejledning, se afsnit 3.8.

7.7. Samtykke fra samtlige bærere

For nærmere vejledning, se afsnit 3.10.

8. Gebyr

8.1. Indledning

Navneloven

§ 25 a. Ved ansøgning om navneændring betales et gebyr på 430 kr., jf. dog stk. 2. Gebyret reguleres en gang årligt pr. 1. januar med pris- og lønudviklingen.

Stk. 2. Der betales ikke gebyr ved ansøgning om navneændring, der sker i forbindelse med en vielse, hvis ansøgningen er indgivet senest 3 måneder efter vielsen, eller for børn under 18 år som følge af forældrenes navneændring.

Stk. 3. Søges der om navneændring for flere personer, skal der betales gebyr for hver ansøger. Der skal dog kun betales ét gebyr, hvis ansøgningerne om navneændring omfatter ægtefæller, ugifte samlevende, søskende eller plejebørn under 18 år.

Stk. 4. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender fastsætter regler om betaling af gebyr.«

Navnebekendtgørelsen

§ 26. Ved ansøgning om navneændring indbetales et gebyr, jf. navnelovens § 25 a. Gebyret skal være indbetalt senest samtidig med indgivelse af ansøgning om navneændring.

Stk. 2. Gebyret indbetales til det kontonummer, der fremgår af ansøgningsskemaet om navneændring, jf. § 2. Indbetaling kan ske på en af følgende måder:

- 1) via www.personregistrering.dk
- 2) via bank
- 3) via posthus

Stk. 3. Personregisterføreren påser, at der er dokumentation for indbetaling af gebyr, forinden sagsbehandlingen påbegyndes.

Fra den 16. maj 2007 betales der et gebyr på 430 kr. ved ansøgning om navneændring .

Gebyret skal være indbetalt ved indgivelse af ansøgning, idet ansøgeren betaler for behandlingen af ansøgningen.

Dette betyder, at personregisterføreren, der er ansøgerens indgang til enhver navnesag, skal sikre sig, at sagsbehandlingen først påbegyndes, når gebyret er indbetalt. Dette betyder blandt andet, at en navnesag, der efter navneloven skal behandles af statsforvaltningen, ikke skal videresendes til denne, før gebyret er betalt.

Ansøgeren kan vælge at indbetale på følgende 2 måder:

- indbetaling via bank eller posthus. På ansøgningsskemaet ”Navneændring” på www.personregistrering.dk fremgår det kontonummer, som gebyret skal indbetales på. Dokumentationen for, at ansøgeren har indbetalt gebyret, vil være den kvittering, som ansøgeren har fået på posthuset eller i banken, og denne skal være vedlagt ansøgningen om navneændring.
- indbetaling kan også ske direkte på www.personregistrering.dk Dette gælder både hvis ansøgeren vælger at sende ansøgningen digitalt og hvis ansøgeren sender ansøgningen med almindelig post eller selv indgiver ansøgningen til personregisterføreren.

I begge tilfælde gælder, at såfremt der ikke ved ansøgningens indsendelse/indgivelse er vedlagt/vedhæftet dokumentation for, at gebyret er betalt, skal personregisterføreren meddele ansøgeren, at ansøgningen kun vil blive behandlet, såfremt gebyret betales.

Det er således personregisterføreren, der skal påse, at der er dokumentation for indbetaling af gebyret. Ved betaling via bank eller posthus vedlægges kvittering for indbetalingen. Når ansøgningen sendes med digital signatur, og betalingen sker på www.personregistrering.dk modtager personregisterføreren oplysning om, at betaling er sket. Hvis ansøgningen afleveres til personregisterføreren eller sendes med almindelig post og betaling sker på www.personregistrering.dk, skal den kvittering for betaling, som ansøgeren modtager pr. e-post vedlægges ansøgningen.

Da ansøgerne betaler for behandlingen af deres ansøgning, tilbagebetales gebyret ikke, såfremt ansøgningen ikke kan imødekommes.

Søges der om navneændring for flere personer, skal der betales gebyr for hver ansøger.

Dette gælder dog ikke, hvis ansøgningerne omfatter:

- ægtefæller,
- ugifte samlevende eller
- søskende eller plejebørn under 18 år

I disse tilfælde betales kun et gebyr. Som eksempel kan nævnes, at såfremt to ægtefæller søger om et nyt fælles efternavn, betales kun et gebyr. Søger derimod to søskende over 18 år om at få deres bedstefars efternavn, skal hver ansøger betale et gebyr.

8.2. Hvilke navneændringer skal der betales gebyr for?

Som udgangspunkt betales der gebyr for alle ansøgninger om navneændring.

Dog betales der ikke gebyr for navneændringer, der sker i forbindelse med vielse, hvis ansøgningen er indgivet senest 3 måneder efter vielsen, eller for børn under 18 år som følge af forældrenes navneændring.

Navneændring i forbindelse med vielse

Med vielse sidestilles indgåelse af registreret partnerskab.

Langt de fleste, som ønsker en navneændring i forbindelse med en vielse, ønsker at navneændringen gennemføres samtidig med vielsen.

Dog bør der for personer med domicil i Danmark, og som vælger at gifte sig i udlandet, være samme mulighed for at få en gebyrfri navneændring, som for personer der indgår ægteskab i Danmark. Derfor er der indført en frist på 3 måneder efter vielsen til at indgive en gebyrfri ansøgning om navneændring.

I de tilfælde, hvor personer ønsker navneændring på baggrund af en vielse foretaget i udlandet skal der fremlægges dokumentation for vielsen og datoen for denne. Ansøgerne skal derfor indsende vielsesattesten. Såfremt der er tvivl om vielsesattesten, herunder dens ægthed, kan personregisterføreren slå op i CPR for at se, om kommunen har registreret vielsen. Det bemærkes, at der ikke gælder noget krav om at lade en i udlandet gennemført vielse registrere i Danmark.

Hvis vielsen er registreret i CPR, lægges disse oplysninger umiddelbart til grund.

Hvis vielsen ikke er registreret i CPR, og personregisterføreren fortsat er i tvivl om dokumentet, kan dokumentet forelægges for statsforvaltningen.

3 måneders fristen kan ikke anvendes til at fortryde en navneændring foretaget i forbindelse med en vielse. Hvis Peter Jensen i forbindelse med indgåelse af ægteskab med Susanne Borg har fået efternavnet Borg og bortkastet efternavnet Jensen, kan Peter ikke 2 måneder efter vielsen gebyrfrit genantage navnet Jensen.

Alle navneændringer der ønskes foretaget i forbindelse med en vielse er gebyrfrie. Hvis Peter Jensen i forbindelse med vielsen til Susanne Borg ønsker at få navnet Borg som efternavn og samtidig ønsker at få sin oldefars mellemnavn som mellemnavn, er begge navneændringer gratis.

Derimod forudsættes det, at der ved navneændring i forbindelse med en vielse skabes en form for navnefællesskab mellem ægtefællerne. Peter Jensen og Susanne Borg kan således ikke gebyrfrit beholde hver deres navne og samtidig eksempelvis tage et nyt fornavn.

Navneændringer for børn under 18 år, der følger forældrenes navneændring

Hvis der søges om navneændring for et barn under 18 år, og der er tale om en navneændring, der følger forælderen/forældrenes navneændring, vil denne være gratis.

Hvis eksempelvis Susanne Borg ønsker at få sin nye samlever, Ole Hansens efternavn, og hun søger om, at hendes søn Christian på 10 år også skal have navnet, er navneændringen gebyrfri for Christian. Navneændringen er også gebyrfri, selvom Susanne først får sin egen navneændring og venter med at søge om navneændring for Christian. Forudsætningen er således alene, at Susanne og hendes søn får det samme navn – at der skabes en form for navnefællesskab. Derfor vil en ansøgning om, at Christian får Ole Hansens efternavn som mellemnavn også være gebyrfri, idet både Susanne og Christian efter navneændringerne bærer navnet Hansen.

Søger Susanne Borg derimod om, at Christian alene (og ikke hun selv) skal have sin oldefars fornavn som 2. fornavn, vil navneændringen være pålagt et gebyr.

Det bemærkes, at ansøgninger om navneændringer i forbindelse med fremmed- eller familieadoption af et barn under 18 år i gebyrsammenhæng må sidestille med en ansøgning om navngivning, hvorfor der ikke skal betales gebyr for disse.

For ansøgninger om navneændring i forbindelse med en stedbarnsadoption af et barn under 18 år, henvises til eksemplet ovenfor med Susanne Borg og Christian.

Alle andre ansøgninger om navneændringer vil være pålagt et gebyr.

Dette gælder således også ansøgninger om at genantage et tidligere båret navn, eksempelvis i forbindelse med en skilsmisse eller ansøgning om at få sin ugifte samlevendes mellem- eller efternavn.

9. Registrering og statistik

9.1. Registrering

For personregisterføreren gælder som hidtil, at afgørelser om navngivning og navneændring registreres i personregistret.

For nærmere vejledning om registrering henvises til Kirkeministeriets regler om registrering.

Det bemærkes dog, at der ved registrering af navngivning og navngivning ved dåb af fornavne som hidtil ikke kræves lovhenvi sning, ligesom der ikke kræves lovhenvi sning ved mellemnavn og efternavn, når barnet tillægges forældrenes mellem- og/eller efternavne.

9.2. Statistik

Det fremgår af navneloven, at denne skal revideres i folketingsåret 2008-09.

Til brug for en revision af loven er det nødvendigt, at antallet af navneændringer og navngivninger kan dokumenteres.

Det er derfor vigtigt, at myndigheden fører statistik over de navngivninger og navneændringer, som myndigheden foretager.

Det bemærkes, at ministerialbogsføreren i folkekirkens valg- og døvemenigheder og i de anerkendte trossamfund ikke skal føre statistik.

Statsforvaltningerne fører statistik på navnesager som hidtil. Statistikkoderne er ændret i forbindelse med den nuværende navnelov.

For **personregisterføreren i Folkekirkens sognemenigheder og personregisterførerne i kommunerne** gælder, at statistikføring sker samtidig med, at sagen afsluttes i personregisteret ved udfyldelse af et særligt statistikfelt.

Der kan ved udfyldelse af statistikfeltet vælges mellem 10 forskellige statistikkoder. De 10 koder er:

- 1) Frit efternavn
- 2) Mellemnavn som efternavn
- 3) Samtykke fra samtlige bærere
- 4) Samlevers "eget" mellem- og/eller efternavn
- 5) Ægtefælles "eget" mellem- og/eller efternavn
- 6) Ægtefælles/samlevers "gift mellemnavn/gifteefternavn"
- 7) Dansk patronymnavn
- 8) Pige/drengefor navn som mellemnavn
- 9) Udenlandske navneskikke
- 10) Andet

I det følgende beskrives de enkelte koder nærmere. Der henvises i det hele til afsnittene 3, 4 og 5, idet der i hver af disse afsnit er anført hvilken kode, der knytter sig til de enkelte navneændringer.

Kode 1 Frit efternavn : Et efternavn der tages fra listen over de frie efternavne (efternavne der her i landet bæres af flere end 2.000 personer).

Kode 2 Mellemlavn som efternavn: Et efternavn der er eller har været ansøgerens mellemlavn.

Kode 3 Samtykke fra samtlige bærere: Et efternavn der tages efter navnelovens § 4, stk. 1, nr. 7, dvs. hvor ansøger indhenter samtykke fra samtlige bærere.

Kode 4 Samlevers " eget " mellem- og/eller efternavn: Samlevers mellem- og/eller efternavn, der ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab eller samliv som mellemlavn eller efternavn.

Kode 5 Ægtefælles " eget " mellem- og/eller efternavn: Ægtefælles mellem- og/eller efternavn, der ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab eller samliv som mellemlavn eller efternavn.

Kode 6 Ægtefælles/samlevers " giftemellemlavn/gifteefternavn ": Ægtefælles/samlevers mellem- og/eller efternavn erhvervet på grundlag af tidligere ægteskab eller samliv som mellemlavn eller efternavn.

Kode 7 Dansk Patronymnavn: Et efternavn som er en af forældrenes fornavn med tilføjelsen –søn eller –datter, jf. navnelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Kode 8 Pige/drengefornavn som mellemlavn: Som mellemlavn kan tages et pige/drengefornavn fra fornavnslisten, uanset hvilket køn det pågældende navn betegner, jf. navnelovens § 11, stk. 1, nr. 4.

Kode 9 Udenlandske navneskikke: Efternavne med kønsbestemte endelser, jf. § 4, stk. 1, nr. 6, f.eks. islandske patronymnavne, jf. § 7, stk. 1, nr. 2, slægtsmedlems fornavn som efternavn, jf. § 7, stk. 1, nr. 3, og anerkendelse af en udenlandsk navneændring, jf. § 24.

Kode 10 Andet: Opsamlingsbestemmelse der indeholder alle navneændringer, der ikke falder ind under punkterne 1-9.

Statistikfeltet kan alene udfyldes med én statistikkode.

Hvis personregisterføreren har behandlet en sag, der omhandler flere forskellige navneændringer, kan statistikfeltet alene udfyldes for den ene af de tilladte navneændringer.

Som eksempel kan nævnes, at personregisterføreren har imødekommet en ansøgning fra Susanne Havgård Jensen om at hedde Anne Havgård, dvs. at ansøgeren nu bærer sit mellemlavn som efternavn og et nyt fornavn. I dette tilfælde kan statistikfeltet udfyldes med statistikkoden 2 (mellemlavn som efternavn) eller statistikkoden 10 (andet).

Det er i denne situation vigtigt, at personregisterføreren vurderer, hvilken statistikkode der bør prioriteres frem for en anden.

Statistikcoderne 1-9 skal, i tilfælde, hvor disse kan kombineres med statistikkode 10 (andet), altid prioriteres før statistikkode 10. I ovenfor nævnte eksempel bør personregisterføreren således udfylde statistikfeltet med koden 2 (mellemlavn som efternavn).

Statistikcoderne 2, 3, 4, 5 og 6 skal altid prioriteres frem for statistikcoderne 1, 7, 8, 9 og 10.

Som **eksempel** kan nævnes, at hvis personregisterføreren har imødekommet en ansøgning fra Peter Sørensen om, at han fremover kan hedde Peter Egebjerg Thomsen. Mellemlavnet Egebjerg er et mellemlavn, som Peters ægtefælle har fået fra sin tidligere ægtefælle (statistikkode 6), og efternavnet Thomsen er et frit efternavn (statistikkode 1), skal personregisterføreren udfylde statistikfeltet med kode 6.

10. Forvaltningsretlige emner, klage, aktindsigt, begrundelse m.v.

10.1. Generelt om forvaltnings-, offentligheds- og persondataloven

I den offentlige forvaltning gælder en række processuelle regler, der giver borgerne forskellige rettigheder og pålægger myndigheden visse pligter i forbindelse med dennes behandling af en sag. Dette gælder blandt andet retten til aktindsigt, partshøring, retten til en begrundet afgørelse, myndighedens pligt til at vejlede og i visse tilfælde tage notat til sagen og klagevejledning.

De centrale love på området er forvaltningsloven, offentlighedsloven og lov om personoplysninger, kaldet persondataloven.

Forvaltningsloven fastsætter regler for sagsbehandlingen og giver herved parterne visse rettigheder, som beskrevet nedenfor.

Begrebet ”parter” omfatter ansøgere, klagere og andre, der har en væsentlig og individuel interesse i sagens afgørelse.

Ifølge forvaltningsloven er ansøgerne i navnesagerne parter i en sag. Desuden vil klagere i en sag, der vedrører dem, være parter i en sag. Til eksempel kan nævnes sagerne efter navnelovens § 23, hvor en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, klager over en eventuel ændring af sit barns navn .

Offentlighedsloven giver offentligheden en vis ret til at få indsigt i sager, der henhører under den offentlige forvaltning. Anmoder andre end parterne i sagerne om indsigt i en navnesag, bør personregisterføreren rådføre sig med statsforvaltningen.

Offentlighedsloven indeholder desuden en bestemmelse om notatpligt, jf. afsnit 10.4.

Persondataloven beskytter parterne i forbindelse med myndighedernes elektroniske behandling af personoplysninger. Navnesager omhandler netop personfølsomme oplysninger, der behandles på edb.

Såfremt en person har søgt om navneændring ved indsendelse af ansøgningsskema om ændring af navn eller ansøgningsskema om navngivning af barn, skal myndigheden ikke foretage sig noget selvstændigt i forhold til persondataloven, idet ansøgningsskemaet indeholder en nærmere orientering til ansøgeren.

Hvis en navnesag derimod behandles uden, at ansøgeren har indgivet en ansøgning, bør myndigheden vejlede om persondataloven.

Den, som oplysningerne omhandler, har ret til indsigt i de oplysninger, der edb-behandles. Vedkommende har ret til at gøre indsigelse mod, at oplysningerne edb-behandles og ret til at kræve berigtigelse, sletning eller blokering af oplysninger, der er urigtige, vildledende eller på anden måde er behandlet på edb i strid med lovgivningen.

Ansøgeren skal desuden orienteres, hvis sagen skal videresendes til en anden myndighed.

Ved tvivlsspørgsmål kan personregisterføreren kontakte statsforvaltningen for nærmere vejledning.

10.2. Aktindsigt

Efter forvaltningslovens § 4 har parterne i sagen ret til aktindsigt i sagens dokumenter. Herfra undtages interne arbejdsdokumenter, hvor den enkelte myndighed har noteret sig sine overvejelser om den konkrete sag. Der er adgang til at undtage andre dokumenter og oplysninger fra retten til aktindsigt efter forvaltningslovens §§ 12 – 15. Det skal i øvrigt bemærkes, at hvis en part har adresse- og navnebeskyttelse, skal disse oplysninger skjules, når der gives genpart af dokumenter, hvor disse oplysninger er anført.

Hvis en part i en navnesag ønsker aktindsigt, kan der ikke træffes afgørelse i sagen, før parten er gjort bekendt med sagens akter og har haft mulighed for at udtale sig.

En anmodning om aktindsigt skal besvares inden 10 dage fra modtagelse af anmodningen, og er dette ikke muligt, skal myndigheden orientere parten om, hvorfor det ikke er muligt at imødekomme ansøgningen inden for denne frist.

10.3. Partshøring

Det fremgår af Forvaltningslovens § 19, at hvis en part i en sag ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse.

Reglerne om partshøring i forvaltningsloven har til formål at sikre, at en part i en sag får kendskab til de oplysninger, der danner grundlag for afgørelsen, og mulighed for at komme med bemærkninger hertil, inden der træffes afgørelse i sagen.

Ifølge forvaltningsloven er ansøgerne i navnesagerne parter i en sag. Desuden vil klagere i en sag, der vedrører dem, være parter i en sag. Til eksempel kan nævnes sagerne efter navnelovens § 23, hvor en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, klager over en eventuel ændring af sit barns navn .

Såfremt personregisterføreren i en sag efter § 23 i navneloven har inddraget den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, og denne forælder i sine bemærkninger til personregisterføreren oplyser, at han/hun protesterer mod den påtænkte navneændring og samtidig f.eks. oplyser, at han/hun siden samlivsophævelsen har haft en omfattende kontakt til barnet, vil sådanne oplysninger konkret kunne have betydning for sagens afgørelse. Her bør personregisterførerens bemærkninger/oplysningerne til den anden af forældrene, således at denne får mulighed for at kommentere disse.

10.4. Notatpligt

Offentlighedslovens § 6 fastsætter en pligt til at tage notater af oplysninger, der afgives mundtligt over for myndigheden og som har relevans for sagen og den endelige afgørelse. Der skal således laves notater over telefonsamtaler og personlige samtaler med parterne og myndighederne i sagen, hvis der herunder oplyses noget af relevans for sagen.

Som eksempel kan nævnes oplysninger fra forældre om deres bevæggrunde til at vælge et ikke godkendt fornavn til deres nyfødte søn eller datter eller deres eventuelle oplysninger om, hvor navnet måtte stamme fra, hvis sådanne oplysninger kommer frem under en samtale med forældrene.

Noteres oplysningerne ikke, kan de ikke tillægges vægt ved den endelige afgørelse. Ved indledningen af en telefonsamtale eller personlig samtale kan det derfor være en fordel at gøre den enkelte opmærksom på, at navnesagerne behandles i den offentlige forvaltning, og at der er notatpligt i sådanne sager, hvis oplysningerne skal kunne lægges til grund for afgørelsen.

Der gælder ikke særlige formkrav til notatet. Dog skal man være opmærksom på, at notater efter offentlighedslovens § 6 er undergivet retten til aktindsigt, og derfor bør udfærdiges som et selvstændigt notat.

10.4.1. Særligt om notatpligt i sager om børn

Se afsnit 7.2.5.

10.5. Begrundelse

Hvis myndigheden ikke kan imødekomme en ansøgning om navneændring og derfor skal træffe en skriftlig afgørelse, skal afgørelsen ifølge forvaltningslovens § 22 indeholde en begrundelse.

Ifølge forvaltningslovens § 24 skal begrundelsen indeholde en henvisning til de bestemmelser i navneloven, som afgørelsen er truffet efter.

Faktiske oplysninger, der ligger til grund for en afgørelse, skal ligeledes fremgå af begrundelsen. Er der eksempelvis i en skønsmæssig afgørelse efter navnelovens § 23 lagt vægt på parternes oplysninger om, hvor meget barnet opholder sig hos de to forældre, skal dette således fremgå af afgørelsen.

10.6. Klage

Hvis en ansøgning om navneændring eller navngivning ikke imødekommes, skal afgørelsen indeholde en klagevejledning.

Af klagevejledningen skal fremgå, at afgørelsen kan påklages til Familiestyrelsen og nærmere om fremgangsmåden. Navnebekendtgørelsens kapitel 6 indeholder nærmere regler herom.

Familiestyrelsens adresse er: Stormgade 2-6, 1470 København K.

Hvis der klages over en afgørelse, skal klagen og samtlige af sagens bilag videresendes til Familiestyrelsen.

Myndigheden bør her være opmærksom på bekendtgørelsens § 24, hvoraf det fremgår, at myndigheden kan genoptage behandlingen af en sag, blandt andet hvis der er kommet nye oplysninger til sagen.

Familiestyrelsen, den 15. maj 2007

Dorrit Sylvest Nielsen

/Malene Rasmussen Vestergaard